

WERYFIKACJA KOMPLETNOŚCI I POPRAWNOŚCI WNIOSKU O PRYZNANIE POMOCY ORAZ OCENA ROBÓT BUDOWLANYCH**Uwaga:**

Należy przypomnieć, iż w przypadku gdy wnioskodawca będzie realizował operację związaną z wykonaniem robót budowlanych (w tym w zakresie budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz w zakresie budowy infrastruktury technicznej niezbędnej do nawadniania w gospodarstwie) wówczas w piśmie wzywającym do uzupełnień/wyjaśnień należy poinformować wnioskodawcę, że taka inwestycja musi zostać wykonana, a następnie rozliczona na podstawie umowy w formie pisemnej lub elektronicznej o której mowa w art. 647 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny zawartej z wykonawcą tych robót, w której wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej, a wnioskodawca zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia (dotyczy naborów wniosków o przyznanie pomocy przeprowadzonych od dnia 1 stycznia 2021 r.).

I. ZAŁĄCZNIKI DOTYCZĄCE OPERACJI**Punkt 1. Kosztorys inwestorski w przypadku, gdy operacja obejmuje inwestycję polegającą na budowie, przebudowie lub remoncie połączonym z modernizacją związanej z wykonaniem robót budowlanych – oryginał**

W przypadku, gdy w zakresie operacji zaplanowano wykonanie robót budowlanych należy sprawdzić, czy został załączony oryginał kosztorysu inwestorskiego.

Następnie należy sprawdzić, czy załączony dokument został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w *Informacjach dotyczących kosztorysów inwestorskich na roboty budowlane planowane do wykonania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020* znajdującymi się w Załączniku nr 2/nr 3 (oznaczenie numeracji załącznika właściwe dla danego obszaru) do *Instrukcji wypełniania wniosku* na operacje typu *Modernizacja gospodarstw rolnych*, w szczególności:

- czy przedstawiony kosztorys został opracowany metodą odpowiednią do planowanego systemu wykonania robót budowlanych (kosztorys uproszczony w przypadku zlecenia wykonawstwa robót budowlanych lub kosztorys szczegółowy w przypadku planowanego wykonywania robót budowlanych z udziałem pracy własnej),
- czy przedstawiony kosztorys zawiera wszystkie elementy wskazane w punkcie *co powinien zawierać kosztorys inwestorski* ww. załącznika, tj.:
 1. stronę tytułową zawierającą:
 - a) nazwę obiektu lub robót budowlanych,
 - b) lokalizację obiektu budowlanego lub robót budowlanych,
 - c) imię, nazwisko i adres albo nazwę i adres Wnioskodawcy oraz jego podpis,
 - d) imię, nazwisko i adres albo nazwę i adres podmiotu opracowującego kosztorys oraz jego podpis,
 - e) wartość kosztorysową robót budowlanych,
 - f) datę opracowania kosztorysu;
 2. ogólną charakterystykę obiektu lub robót budowlanych zawierającą krótki opis techniczny wraz z istotnymi parametrami, które określają wielkość obiektu lub robót budowlanych;
 3. przedmiar robót budowlanych z wyliczeniem ilości;
 4. kalkulację uproszczoną lub szczegółową, w zależności od planowanego sposobu wykonania robót budowlanych oraz cenę jednostkową z podaniem podstaw kosztorysowania;
- tabelę wartości elementów scalonych, sporządzoną w postaci sumarycznego zestawienia wartości robót określonych przedmiarem robót, łącznie z narzutami kosztów pośrednich i zysku, odniesionych do elementu obiektu lub zbiorczych rodzajów robót.
- czy wraz z kosztorysem podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy załączył:

- plany sytuacyjne oraz rysunki charakterystyczne, zawierające wymiary umożliwiające sprawdzenie przedmiarów robót lub kopię projektu budowlanego, jeśli jego opracowanie jest wymagane w związku z wnioskowaniem o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę
- zestawienia materiałów budowlanych wykonane ze wskaźników zużycia materiałów w robotach, w przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy samodzielnie kupuje materiały budowlane
- zestawienie czasu pracy maszyn i urządzeń, wykonane z normatywów pracochłonności w poszczególnych robotach budowlanych w przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy planuje wykonanie robót budowlanych samodzielnie najmując (wypożyczając) maszyny budowlane lub wykorzystując własne maszyny i urządzenia

W przypadku osób wspólnie wnioskujących o pomoc na realizację operacji, na kosztorysie inwestorskim muszą być wyszczególnieni oraz podpisani wszyscy wnioskujący o pomoc.

Dopuszcza się możliwość wezwania podmiotu ubiegającego o przyznanie pomocy do dostarczenia pomocniczo, wersji elektronicznej kosztorysu inwestorskiego (o ile został w takiej wersji sporządzony, a OR dysponuje programem do jego otwarcia), przy czym należy pamiętać, że wersją obowiązkową jest wersja papierowa.

Uwaga:

Montaż instalacji fotowoltaicznej (dotyczy tzw. obszaru f) nie wymaga przedstawienia kosztorysu inwestorskiego, chyba że w wyniku takiego montażu będzie konieczne wykonanie innych robót budowlanych których wycenę sporządza się na podstawie kosztorysu inwestorskiego zgodnie z przepisami.

Kosztorys inwestorski podlega szczegółowej weryfikacji w części II. OCENA MERYTORYCZNA KOSZTORYSU.

Punkt 2. Ostateczne pozwolenia, zezwolenia lub inne decyzje, w tym dotyczące ocen oddziaływania na środowisko, których uzyskanie jest wymagane przez odrębne przepisy do realizacji inwestycji objętych operacją, a także inne dokumenty w tym opinie potwierdzające spełnienie określonych w odrębnych przepisach warunków realizacji inwestycji objętych operacją - w przypadku, gdy w ramach operacji będą realizowane tego typu inwestycje – kopia

Punkt 2.1.

- Ostateczne pozwolenie na budowę – w przypadku, gdy na podstawie przepisów Prawa budowlanego istnieje obowiązek uzyskania tych pozwoleń/decyzji – kopia

Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym dla typu operacji Modernizacja gospodarstw rolnych decyzja o pozwoleniu na budowę załączana do wniosku musi być decyzją ostateczną. Poświadczeniem, że decyzja o pozwoleniu na budowę stała się ostateczna może być stempel wystawiony na dokumencie przez właściwy organ administracji architektoniczno – budowlanej (np. Starosta), wpis na decyzji lub zaświadczenie ww. organu – starostwa, że decyzja ta stała się ostateczna.

Należy zweryfikować, czy w odniesieniu do objętych operacją prac budowlanych zgodnie z *ustawą Prawo budowlane*, wymagane jest pozwolenie na budowę. Jeżeli z obowiązujących przepisów ustawy Prawo Budowlane bezspornie wynika brak konieczności uzyskania pozwolenie na budowę podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie ma obowiązku składania takich dokumentów.

Decyzja o pozwoleniu na budowę powinna być wystawiona na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy. Weryfikacja następuje na podstawie dostarczonej przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dokumentacji, a w przypadkach wątpliwych – poprzez konsultacje z właściwym organem. Właściwym organem sprawdzającym zgodność postępowania inwestycyjnego z *ustawą Prawo budowlane* oraz wydającym stosowne zezwolenia na wykonanie inwestycji budowlanej jest np. wydział ds. budownictwa starostwa powiatowego właściwego z uwagi na lokalizację planowanych do wykonania robót budowlanych. Natomiast w zakresie zagospodarowania przestrzennego terenu, tj. zgodności z prawem miejscowym, właściwym organem jest gmina (np. wójt, burmistrz lub prezydent miasta).

W sytuacji, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie dysponuje ostatecznym pozwoleniem w dniu składania wniosku, decyzję taką powinien dostarczyć najpóźniej w 14-dniowym terminie określonym w wezwaniu do uzupełnienia. Brak ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę może skutkować odmową przyznania pomocy.

W przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy planuje zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego (np. prowadzenie hodowli prosiąt w budynku np. stodoły) lub zmianę sposobu użytkowania części budynku, należy zweryfikować czy do wniosku załączono:

a) decyzję o pozwoleniu na budowę zezwalającą na zmianę sposobu użytkowania, w sytuacji gdy zmiana ta wymaga wykonania robót budowlanych i uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę

b) wniosek o zmianę sposobu użytkowania wraz ze zgłoszeniem zamiaru wykonania robót budowlanych w sytuacji, gdy zmiana sposobu użytkowania wymaga zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych.

Należy mieć na uwadze, że zmiana sposobu użytkowania może nastąpić, jeżeli w terminie 30 dni, od dnia doręczenia zgłoszenia, właściwy organ nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji.

Część decyzji o pozwoleniu na budowę może być realizowana w trybie *ustawy K.p.a.*, tj. realizacja uprawnień wynikających z decyzji, w tym rozpoczęcie budowy, może nastąpić przed terminem, kiedy stanie się ona ostateczna.

W przypadku osób wspólnie wnioskujących ostateczne pozwolenie na budowę powinno być wystawione na wszystkie osoby wspólnie wnioskujące ubiegające się na realizację inwestycji budowlanej.

Odpowiedź „N/D” należy zaznaczyć w przypadku sprawdzenia przez pracownika, że w odniesieniu do zakresu prac budowlanych opisanych we wniosku podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie jest zobowiązany przepisami prawa budowlanego, prawa wodnego, prawa ochrony środowiska lub prawa geologicznego i górniczego do uzyskania stosowanych decyzji.

Uwaga:

W oparciu o przepisy ustawy Prawo budowlane:

- nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej wykonywanie robót budowlanych polegających na instalowaniu na obiektach budowlanych lub na gruncie urządzeń fotowoltaicznych o wysokości tych urządzeń nieprzekraczającej 3 m (mierzonej w pionie) oraz mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 kW z zastrzeżeniem, że do urządzeń fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 6,5 kW stosuje się obowiązek uzgodnienia z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych pod względem zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej oraz z dodatkowym zastrzeżeniem, że przy instalacji tych urządzeń nie może dojść do ingerencji w postaci np. rozbudowy lub nadbudowy tych obiektów budowlanych;
- nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia, wykonywanie robót budowlanych polegających na instalowaniu pomp ciepła
- nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymaga zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej, wykonywanie robót budowlanych polegających na instalowaniu na obiektach budowlanych lub na gruncie urządzeń fotowoltaicznych o wysokości tych urządzeń powyżej 3 m (mierzonej w pionie) oraz mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 kW z zastrzeżeniem, że do urządzeń fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 6,5 kW stosuje się obowiązek uzgodnienia z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych pod względem zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej oraz, z dodatkowym zastrzeżeniem że przy instalacji tych urządzeń nie może dojść do ingerencji w postaci np. rozbudowy lub nadbudowy tych obiektów budowlanych;
- nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymaga zgłoszenia budowa stacji ładowania, w rozumieniu art. 2 pkt 27 ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności (...),

Wymaga natomiast uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę wykonywanie robót budowlanych polegających na instalowaniu na obiektach budowlanych lub na gruncie urządzeń fotowoltaicznych niezależnie od wysokości tych urządzeń oraz mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 50 kW.

- Ostateczna decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji dotycząca oceny oddziaływania na środowisko- w przypadku, gdy na podstawie przepisów prawa ochrony środowiska istnieje obowiązek uzyskania takiej decyzji - kopia

Zobowiązanie do składania przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dokumentów w zakresie przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko wynika z art. 45 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.) zgodnie z którym: „*Aby kwalifikować się do wsparcia z EFRROW, operacje inwestycyjne muszą być poprzedzone oceną spodziewanego oddziaływania na środowisko zgodnie z prawem mającym zastosowanie do tego rodzaju inwestycji w przypadku gdy inwestycja może mieć negatywny wpływ na środowisko*”.

Z kolei zgodnie z § 13 ust. 3 pkt. 18 rozporządzenia wykonawczego na operacje typu *Modernizacja gospodarstw rolnych* do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się kopie ostatecznych pozwoleń, zezwoleń lub innych decyzji, w tym dotyczących ocen oddziaływania na środowisko, których uzyskanie jest wymagane przez odrębne przepisy do realizacji inwestycji objętych operacją, a także kopie innych dokumentów, w tym opinii, potwierdzających spełnienie określonych w odrębnych przepisach warunków realizacji inwestycji objętych operacją - w przypadku gdy w ramach operacji będą realizowane tego typu inwestycje. Przepisy te określają, kiedy wymagane jest przeprowadzenie postępowania, jakie przedsięwzięcia wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (OOS), jaka jest procedura i etapy przeprowadzenia takiego postępowania i jakie organy są właściwe w sprawie.

Ocena oddziaływania na środowisko jest instrumentem prawnym realizowanym w postępowaniu administracyjnym, umożliwiającym określenie wpływu planowanego przedsięwzięcia na poszczególne komponenty środowiska, takie jak: stan powietrza, wód, gleby i ziemi, stan fauny i flory, formy ochrony przyrody, w tym obszary sieci Natura 2000, ukształtowanie powierzchni ziemi, zabytki i dobra materialne, krajobraz i ludzi. Poza identyfikacją oddziaływań, które planowane przedsięwzięcie może powodować w środowisku, jak również oceną ich znaczenia i skali, rolą OOS jest wskazanie sposobów zapobiegania, ograniczania lub minimalizowania skutków realizacji planowanej inwestycji

Szczegółowe zasady OOS reguluje *ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (dalej ustawa OOS), a rodzaje przedsięwzięć (w tym grupy tych przedsięwzięć) określa *rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (zamiennie „rozporządzenie OOS”). Należy mieć na uwadze, iż decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach w myśl art. 71 ust. 2 ustawy OOS, jest wymagana dla planowanych przedsięwzięć:

- mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;

- mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,

zatem podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy powinien z wnioskiem o taką decyzję wystąpić przed rozpoczęciem jakichkolwiek robót budowlanych, robót geologicznych czy innych działań w terenie.

Wydanie takiej decyzji winno nastąpić przed uzyskaniem decyzji wymienionych w art. 72 ust. 1 ustawy OOS lub przed zgłoszeniem, o którym mowa w art. 72 ust. 1a tej ustawy. Złożenie wniosku lub dokonanie zgłoszenia następuje w terminie 6 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna. Złożenie wniosku lub dokonanie zgłoszenia może nastąpić w terminie 10 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna, o ile strona, która złożyła wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja, otrzymali, przed upływem 6 lat od jej wydania, od organu, który wydał tą decyzję w pierwszej instancji, stanowisko, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Zajęcie stanowiska następuje na wniosek uwzględniający informacje na temat stanu środowiska i możliwości realizacji warunków wynikających z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wniosek taki, składa się do organu nie wcześniej niż po upływie 5 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna. Regionalny dyrektor ochrony środowiska posiada uprawnienia pozwalające na wystąpienie z wnioskiem o stwierdzenie nieważności decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy OOS, jeżeli zostały

wydane bez uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w sytuacji gdy taka decyzja była wymagana. Zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 4 ustawy OOŚ organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla ww. przedsięwzięć jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji powinna być wystawiona na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy.

Planując inwestycję istotne jest, aby podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy zgłosił we właściwych organach administracji architektoniczno-budowlanej cały zakres przedsięwzięcia oraz rezultaty operacji w postaci zwiększenia liczby stanowisk w gospodarstwie w przeliczeniu na DJP, przykładowo planując rozbudowę stada zwierząt określił, ile zwierząt posiada obecnie i w jakich budynkach oraz o ile zwierząt planuje rozbudowę stada. Informacja ta jest istotna z uwagi na konieczność badania wpływu stada zwierząt po jego rozbudowie (łącznej ilości zwierząt zwiększonej w wyniku rozbudowy) na środowisko.

Konieczność uzyskania decyzji środowiskowej dla określonej wielkości stada zwierząt wynika z rozporządzenia OOŚ. Gdy chów lub hodowla zwierząt dotyczy stada nie mniejszego niż 210 DJP (dużych jednostek przeliczeniowych) to przedsięwzięcie jest zaliczane do znacząco oddziałujących na środowisko (§ 2 ust. 1 pkt 51) lit. b) ww. rozporządzenia Rady Ministrów).

Aby decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach była wymagana przez ARiMR, muszą wystąpić następujące czynniki:

- zdarzenie musi wpisywać się w **definicję przedsięwzięcia, powodując osiągnięcie lub przekroczenie wymienionych w rozporządzeniu ooś progów**, przy czym zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 51 rozporządzenia OOŚ za liczbę DJP przyjmuje się **maksymalną możliwą obsadę zwierząt. Współczynniki przeliczeniowe sztuk zwierząt na DJP są określone w załączniku do tego rozporządzenia**, w tym z uwzględnieniem zasad związanych z sumowaniem przedsięwzięć i zmiany wcześniej wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – jeśli dotyczy (§ 3 ust. 2 i 3 rozporządzenia OOŚ),
- **osiągnięcie lub przekroczenie progów** musi zaistnieć w związku z planowaną operacją (zasada ta ma swoje źródło w rozporządzeniu ooś oraz w rozporządzeniu wykonawczym),
- planowana operacja będzie przedmiotem dofinansowania ze środków unijnych – (rozporządzenie wykonawcze i rozporządzenie 1305/2013).

Również z przepisu § 3 ust. 1 pkt 104 ww. rozporządzenia ooś wynika, czy rolnika obowiązuje próg 40 czy też 60 DJP. W myśl ww. przepisu, podziału w tym zakresie dokonano na podstawie tego czy:

a) działalność związana z chowem i hodowlą będzie prowadzona:

- w odległości mniejszej niż 210 m od:
 - terenów lub gruntów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków, tj. mieszkaniowych, rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne, innych zabudowanych z wyłączeniem cmentarzy i grzebowisk dla zwierząt, zurbanizowanych niezabudowanych lub w trakcie zabudowy, rekreacyjno-wypoczynkowych z wyłączeniem kurhanów, pomników przyrody oraz terenów zieleni nieurządzonej niezaliczonej do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, nie uwzględniając nieruchomości gospodarstwa, na którego terenie chów lub hodowla będą prowadzone,
 - zrealizowanego, realizowanego lub planowanego przedsięwzięcia chowu lub hodowli zwierząt innych niż norki, w liczbie nie mniejszej niż 40 DJP,
- na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1–3 tej ustawy,

b) w liczbie nie mniejszej niż 60 DJP i mniejszej niż 210 DJP na obszarach innych niż wymienione w lit. a).

W celu sprawdzenia, czy rolnika dotyczy próg 40 czy 60 DJP należy zapoznać się przykładowo z dokumentacją dotyczącą ostatniego z budowanych w danym gospodarstwie budynku inwentarskiego.

Kategorią przedsięwzięcia wynikającą z ww. przepisów nie jest w tym przypadku: budowa, przebudowa, zakup sprzętu, itp., lecz przedsięwzięciem tym jest chów lub hodowla zwierząt **ale o określonej wielkości DJP** przy zastosowaniu określonych w tym zakresie reguł wynikających z rozporządzenia OOS.

Z uwagi na fakt, że przedsięwzięciem jest chów lub hodowla, a więc proces, niezależnie od tego czy zamierzenie inwestycyjne będzie wiązało się z pracami budowlanymi polegającymi na rozbudowie, przebudowie istniejących budynków inwentarskich, czy też progi i kryteria wskazane w rozporządzeniu OOS zostaną osiągnięte poprzez zwiększenie obsady zwierząt bez ingerencji budowlanej we wspomniane obiekty, należy odpowiednio stosować § 2 ust. 2 lub § 3 ust. 2 rozporządzenia OOS.

Zgodnie z § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia OOS, do przedsięwzięć znajdujących mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się również przedsięwzięcia:

1) polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia wymienionego w § 2 ust. 1 i niespełniające kryteriów, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 1;

2) polegające na rozbudowie, przebudowie lub montażu realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia wymienionego w ust. 1, z wyłączeniem przypadków, w których ulegająca zmianie lub powstająca w wyniku rozbudowy, przebudowy lub montażu część realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia nie osiąga progów określonych w ust. 1, o ile zostały one określone; w przypadku gdy jest to lub kolejna rozbudowa, przebudowa lub montaż, sumowaniu podlegają parametry tej rozbudowy, przebudowy lub montażu z poprzednimi rozbudowami, przebudowami lub montażami, o ile nie zostały one objęte decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach;

3) nieosiągające progów określonych w ust. 1, jeżeli po zsumowaniu parametrów charakteryzujących przedsięwzięcie z parametrami planowanego, realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia tego samego rodzaju znajdującego się na terenie jednego zakładu lub obiektu osiągną progi określone w ust. 1.

W myśl § 3 ust. 3 rozporządzenia OOS, do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się także przedsięwzięcia niezwiązane z przebudową, rozbudową lub montażem realizowanego lub zrealizowanego przedsięwzięcia, powodujące potrzebę zmiany uwarunkowań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach; przepis stosuje się, o ile ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie wyłącza konieczności uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz o ile potrzeba zmian w zrealizowanym przedsięwzięciu nie jest skutkiem następstw wynikających z konieczności dostosowania się do wymagań stawianych przepisami prawa lub ustaleń zawartych w analizie porealizacyjnej, przeglądzie ekologicznym lub podsumowaniu wyników monitoringu oddziaływania na środowisko zrealizowanego przedsięwzięcia.

Tak więc, jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy posiada np. stado krów wielkości 38 w przeliczeniu na DJP i planuje budowę obory i rozbudowę stada o 25 DJP, to powinien zgłosić właściwemu organowi zamiar rozbudowy stada do wielkości 63 DJP. W takim przypadku przekroczony zostanie każdy z progów odpowiednio 40/60 określonych w § 3 ust. 1 pkt 104 rozporządzenia OOS. Zgłoszenie rozbudowy stada jedynie o 25 DJP samej rozbudowy jest niekompletnym zgłoszeniem (dla którego nie byłaby wymagana decyzja środowiskowa), więc w takim przypadku należy poprosić podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o zgłoszenie rozbudowy stada do wielkości łącznej 63 DJP (dla którego jest wymagana decyzja środowiskowa). Taki wymóg zgłaszania całości przedsięwzięcia wynika z konieczności rozpatrzenia całkowitej emisji do środowiska od wszystkich DJP realizowanego lub planowanego do realizacji przedsięwzięcia w danym obszarze, a nie jedynie części tych emisji.

Podstawą kwalifikacji przedsięwzięcia do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach powinna być maksymalna możliwa obsada danego obiektu, obliczona poprzez podzielenie powierzchni przeznaczonej do chowu

i hodowli zwierząt przez minimalną powierzchnię utrzymania określonego gatunku/grupy technologicznej zwierząt wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej

Otrzymany wynik należy pomnożyć przez określony w załączniku do rozporządzenia OOS współczynnik DJP odpowiadający gatunkowi/grupie technologicznej zwierząt.

W przypadku realizacji inwestycji w obszarze nawadniania w gospodarstwie należy mieć na uwadze, iż do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem OOS zalicza się m.in. następujące rodzaje przedsięwzięć:

- urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1100 m³ na godzinę;
- urządzenia do przerzutu wody w celu zwiększenia zasobów wodnych innych cieków naturalnych, kanałów, jezior oraz innych zbiorników wodnych, w ilościach nie mniejszych niż 100 mln m³ na rok, z wyłączeniem przesyłu wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi za pośrednictwem systemów zaopatrzenia w wodę
- urządzenia do przesyłu wody, jeżeli średni przepływ z wielolecia w zlewni, z której woda jest pobierana, wynosi nie mniej niż 2 mld m³ na rok oraz ilość przesyłanej wody jest większa niż 5% tego przepływu, z wyłączeniem przesyłu wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi za pośrednictwem systemów zaopatrzenia w wodę;

Do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się m.in. następujące rodzaje przedsięwzięć:

- **wiercenia wykonywane w celu zaopatrzenia w wodę, z wyłączeniem wykonywania ujęć wód podziemnych o głębokości mniejszej niż 100 m.** Do kategorii tej należą przedsięwzięcia polegające na wykonaniu odwiertu umożliwiającego zaopatrzenie w wodę, o głębokości 100 m lub większej (§ 3 ust. 1 pkt 43 lit. b rozporządzenia OOS);
- **urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37 rozporządzenia OOS, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m³ na godzinę.** Przedsięwzięcia wymienione w tym punkcie polegają na montażu lub budowie urządzeń umożliwiających pobór wód podziemnych o wydajności 10 m³/h lub większej na wykonanym wcześniej odwiercie. Jedynym kryterium umożliwiającym zakwalifikowanie do tego punktu rozporządzenia OOS jest wydajność urządzenia do poboru; głębokość odwiertu czy lokalizacja przedsięwzięcia nie są istotne (§ 3 ust. 1 pkt 73 rozporządzenia OOS);
- **urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód** inne niż wymienione w pkt 73, jeżeli w odległości mniejszej niż 500 m znajduje się inne urządzenie lub zespół urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód. Podobnie jak w poprzednim przypadku za przedsięwzięcia uznany został montaż lub budowa urządzeń do poboru wody, z tym że kwalifikacja została uzależniona od lokalizacji w tej samej warstwie wodonośnej oraz występowania w odległości 500 m innych urządzeń do poboru wody. Natomiast bez znaczenia dla kwalifikacji są kwestie własnościowe planowanego przedsięwzięcia jaki i urządzeń już istniejących w okolicy (§ 3 ust. 1 pkt 74 rozporządzenia OOS);
- **gospodarowanie wodą w rolnictwie** polegające na (§ 3 ust. 1 pkt 89 rozporządzenia OOS):
 - a) melioracji łąk, pastwisk lub nieużytków,
 - b) melioracji terenów znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, innej niż wymieniona w lit. a,
 - c) melioracji na obszarze nie mniejszym niż 2 ha, innej niż wymieniona w lit. a oraz b, jeżeli:
 - w odległości nie większej niż 1 km od granicy projektowanego obszaru meliorowanego w ciągu ostatnich 5 lat zmeliorowano obszar o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha oraz
 - łączna powierzchnia projektowanego obszaru meliorowanego oraz obszaru zmeliorowanego w ciągu ostatnich 5 lat wyniesie nie mniej niż 5 ha,
 - d) melioracji na obszarze nie mniejszym niż 5 ha, innej niż wymieniona w lit. a–c,
 - e) realizacji zbiorników wodnych lub stawów, o powierzchni nie mniejszej niż 0,5 ha na terenach gruntów innych niż orne znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa

- w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- f) realizacji stawów o głębokości nie mniejszej niż 3 m, innej niż wymieniona powyżej (lit. e).

Przedsięwzięcia znajdujące się w powyższym punkcie to różnego rodzaju urządzenia, budowle i instalacje służące do regulowania stosunków wodnych na terenach rolniczych w celu polepszenia ich zdolności produkcyjnych oraz stawy i zbiorniki wodne o określonych progach i kryteriach.

Należy w tym miejscu wyjaśnić, że melioracje wodne, w myśl art. 195 ustawy Prawo wodne, polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby oraz ułatwienia jej uprawy. Melioracje wodne prowadzone są z użyciem urządzeń melioracji wodnych dzielących się na podstawowe i szczegółowe, w zależności od ich funkcji i parametrów. Melioracje wodne, z uwagi na sposób oddziaływania na gleby, można podzielić na melioracje odwadniające, mające na celu odprowadzenie z gleby nadmiaru wody oraz melioracje nawadniające polegające na uzupełnieniu okresowych niedoborów wody w celu poprawy stosunków wodno-powietrznych gleby. Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że w art. 197 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy Prawo wodne do urządzeń melioracji wodnych szczegółowych zaliczono systemy nawodnień grawitacyjnych i ciśnieniowych, do przedsięwzięć wymienionych w tym punkcie rozporządzenia zaliczane będą wszelkiego rodzaju deszczownice, systemy nawadniania kropelkowego, itp.

Podsumowując, w przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, organ prowadzący postępowanie może stwierdzić potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. O tym, czy zachodzi potrzeba przeprowadzenia oceny, wójt, burmistrz lub prezydent miasta decyduje w drodze postanowienia. Przed jego wydaniem może zasięgnąć opinii np. regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Należy podkreślić, iż to nie ARiMR, a właściwe kompetencyjnie organy decydują o konieczności wydania w danym przypadku decyzji środowiskowej /braku potrzeby uzyskania takiej decyzji lub o konieczności zmiany dotychczasowej decyzji (o ile została ona wcześniej wydana). Natomiast ARiMR, zgodnie z opinią GDOŚ, powinna ustalić czy byłaby ona wymagana mając przedstawiony przez wnioskodawcę stan faktyczny gospodarstwa oraz planowane zwiększenie obsady zwierząt związane z realizowaną operacją.

Odpowiedź „N/D” należy zaznaczyć w przypadku, gdy przepisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko lub postanowieniem regionalny inspektor ochrony środowiska (właściwy organ) nie nałożył obowiązku wykonania oceny oddziaływania, w odniesieniu do zakresu realizowanej operacji, podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, nie jest zobowiązany do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Odpowiedź „N/D” należy zaznaczyć również w przypadku, gdy w odniesieniu do zakresu prac budowlanych opisanych we wniosku podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie jest zobowiązany przepisami prawa budowlanego, prawa wodnego, prawa geologicznego i górniczego do uzyskania stosowanych decyzji – dla pozostałych decyzji (np. pozwolenia wodno-prawnego ujęcia wodnego, decyzji o pozwoleniu na eksploatację instalacji, decyzji o pozwoleniu na unieszkodliwianie odpadów itd.).

- Informacja o stanie przestrzegania wymagań ochrony środowiska – kopia

Informację o stanie przestrzegania wymagań ochrony środowiska wystawioną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska należy dołączyć, jeżeli jej posiadanie jest wymagane na podstawie przepisów o ochronie środowiska

Wnioskodawca zobowiązany będzie do dostarczenia **ww. dokumentu** ze względu na fakt, iż z dniem 1 stycznia 2022 r. wymóg dotyczący właściwego przechowywania nawozów naturalnych stałych i płynnych stanie się obowiązujący **dla podmiotów prowadzących chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie większej niż 210 DJP.**

Punkt 2.2. Zgłoszenie o którym mowa w art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję, na której realizację jest wymagane takie zgłoszenie – kopia

Zgłoszenie o którym mowa w art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane jest dokumentem obowiązkowym, który powinien być dołączony do wniosku w przypadku gdy o pomoc ubiega się rolnik, który planuje realizację inwestycji wymagającej zgłoszenia. Dokument zgłoszenia należy rozumieć jako komplet z wymaganymi w tej kwestii załącznikami, będącymi integralną częścią zgłoszenia. Należy sprawdzić czy zgłoszenie złożono we właściwym dla tego rodzaju czynności urzędzie oraz czy na dokumencie zostało czytelnie potwierdzone jego złożenie. W zgłoszeniu wnioskodawca powinien określić rodzaj, zakres, miejsce i sposób wykonywania robót budowlanych oraz termin ich rozpoczęcia. Do zgłoszenia należy dołączyć m. in.: oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, odpowiednie szkice lub rysunki, w zależności od potrzeb oraz pozwolenia, uzgodnienia i opinie, których obowiązek dołączenia wynika z przepisów odrębnych ustaw. Przy czym należy zwrócić uwagę w zgłoszeniu na obowiązkowy szkic (plan) działki, na którym wymagane jest rozmieszczenie na terenie gospodarstwa budynków i budowli w szczególności budynków służących do produkcji rolnej.

Poprawne i kompletne zgłoszenie jest przyjmowane przez np. Starostwo powiatowe na zasadzie tzw. „milczącej zgody”. Kwestie, dotyczące milczącego załatwienia sprawy regulują przepisy art. 122 a ustawy K.p.a, natomiast kwestie dotyczące wydania zaświadczenia o milczącym załatwieniu sprawy opisane zostały w art. 122 f ustawy K.p.a.

Potwierdzeniem stanu faktycznego (np. przyjęcia zgłoszenia bez sprzeciwu) może być zaświadczenie wydane stronie na podstawie art. 217 ustawy K.p.a.

W przypadku osób wspólnie wnioskujących zgłoszenie zamiaru wykonania robót budowlanych właściwemu organowi powinno obejmować wszystkie osoby realizujące inwestycję budowlaną i wspólnie wnioskujące.

Odpowiedź „N/D” należy zaznaczyć w przypadku gdy w odniesieniu do robót budowlanych objętych wnioskiem, w myśl przepisów ustawy Prawo budowlane nie jest wymagane uzyskanie ww. dokumentu.

Należy zauważyć podczas weryfikacji wniosku, iż w świetle przepisów ustawy Prawo budowlane:

- nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej wykonywanie robót budowlanych polegających na instalowaniu na obiektach budowlanych lub na gruncie urządzeń fotowoltaicznych o wysokości tych urządzeń nieprzekraczającej 3 m (mierzonej w pionie) oraz mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 kW z zastrzeżeniem, że do urządzeń fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 6,5 kW stosuje się obowiązek uzgodnienia z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych pod względem zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej- projektu tych urządzeń oraz zawiadomienia organów Państwowej Straży Pożarnej, o którym mowa w art. 56 ust. 1a ustawy prawo budowlane, oraz z dodatkowym zastrzeżeniem, że przy instalacji tych urządzeń nie może dojść do ingerencji w postaci np. rozbudowy lub nadbudowy tych obiektów budowlanych. Dodatkowo należy wskazać, iż zgodnie z art. 6d pkt. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2022 poz. 2057), rzeczoznawca potwierdza projekt w przypadku jego sporządzenia w wersji papierowej poprzez opatrzenie go pieczęcią i własnoręcznym podpisem natomiast w przypadku wersji elektronicznej poprzez opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym oraz wydaniem dla niego karty uzgodnienia opatrzonej tym podpisem, która stanowi załącznik do projektu.
- nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia, wykonywanie robót budowlanych polegających na instalowaniu pomp ciepła
- nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymaga zgłoszenia organowi administracji architektoniczno-budowlanej, wykonywanie robót budowlanych polegających na instalowaniu na obiektach budowlanych lub na gruncie urządzeń fotowoltaicznych o wysokości tych urządzeń powyżej 3 m (mierzonej w pionie) oraz mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 kW z zastrzeżeniem, że do urządzeń fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 6,5 kW stosuje się obowiązek uzgodnienia z rzeczoznawcą do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych pod względem

zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej oraz, z dodatkowym zastrzeżeniem że przy instalacji tych urządzeń nie może dojść do ingerencji w postaci np. rozbudowy lub nadbudowy tych obiektów budowlanych;

- nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymaga zgłoszenia budowa stacji ładowania, w rozumieniu art. 2 pkt 27 ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności (...).

Punkt 2.3. Oświadczenie podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy, że w terminie 21 dni od dnia zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych właściwy organ nie wniósł sprzeciwu – oryginał lub Zaświadczenie wydane przez właściwy organ, że nie wniósł sprzeciwu wobec zgłoszonego zamiaru wykonania robót budowlanych – kopia.

Należy zweryfikować, czy okres pomiędzy datą doręczenia zgłoszenia do właściwego organu budowlanego a datą złożenia wniosku do ARiMR przekracza 21 dni i czy w takim przypadku podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy załączył oświadczenie informujące o nie wnoszeniu przez właściwy organ sprzeciwu wobec zgłoszonego zamiaru wykonania robót budowlanych.

W przypadku osób wspólnie wnioskujących oświadczenie to powinno zostać podpisane przez wszystkie osoby wspólnie wnioskujące realizujące inwestycję budowlaną.

W przypadku, gdy okres pomiędzy datą doręczenia zgłoszenia a datą złożenia wniosku jest krótszy niż 21 dni należy zweryfikować, czy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dołączył do wniosku kopię zaświadczenia wydanego przez właściwy organ, że nie wnosi sprzeciwu wobec zgłoszonego zamiaru wykonania robót budowlanych.

Odpowiedź „N/D” należy zaznaczyć w przypadku, gdy planowana do realizacji operacja nie wymaga zgłoszenia zamiaru wykonania robót budowlanych.

Punkt 3. Ostateczna decyzja zatwierdzająca projekt robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych wraz z kopią tego projektu, wykonanego zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego wraz z kopią decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli jest wymagana, zgodnie z przepisami o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko -kopia lub/i

- Ostateczne pozwolenie wodnoprawne wraz z operatem wodnoprawnym - kopia lub/i
- Ostateczne pozwolenie wodnoprawne na pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw wraz z operatem wodnoprawnym - kopia lub/i
- Zgłoszenie wodnoprawne wraz z zaświadczeniem o niezgłoszeniu sprzeciwu do tego zgłoszenia – kopia lub/i
- Opinia w zakresie możliwości zaopatrzenia w wodę do celów nawadniania w gospodarstwie z wód podziemnych – oryginał.
- Ostateczne pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzeń melioracji wodnych - kopia

Należy zweryfikować czy dołączony do wniosku dokument został wystawiony na podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, jak również czy dotyczy gospodarstwa w którym planowana jest realizacja danej inwestycji. Ponadto należy zbadać czy złożony dokument jest kompletny oraz czy jest ważny na dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym dla typu operacji Modernizacja gospodarstw rolnych w obszarze nawadnianie w gospodarstwie podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy zobowiązany jest wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy złożyć niżej wymienione dokumenty:

a) ostateczną decyzję zatwierdzającą projekt robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych wraz z kopią tego projektu, wykonanego zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego wraz z kopią decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli jest wymagana zgodnie z przepisami o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

Dokument wymagany w przypadku, gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych wymagającą sporządzenia projektu robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych, a podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie posiada w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy ostatecznego pozwolenia wodnoprawnego oraz operatu wodnoprawnego.

Szczegółowe informacje dotyczące decyzji środowiskowych pomocne przy weryfikacji tego podpunktu zostały zawarte w części B3.I.pkt 2.1. Ostateczna decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji dotycząca oceny oddziaływania na środowisko - w przypadku, gdy na podstawie przepisów prawa ochrony środowiska istnieje obowiązek uzyskania takiej decyzji – kopia

Zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze: Art. 3 [Wyłączenie stosowania ustawy] Ustawy nie stosuje się do:

- 1) korzystania z wód w zakresie uregulowanym odrębnymi przepisami;
- 2) wykonywania wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykorzystania ciepła Ziemi, poza obszarami górniczymi;

2a) wykonywania wkopów oraz otworów wiertniczych o głębokości do 30 m w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru wód podziemnych w ilości nieprzekraczającej 5 m³ na dobę poza obszarami górniczymi utworzonymi w celu wykonywania działalności metodą otworów wiertniczych.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest konieczna w przypadku:

- wiercenia w celu zaopatrzenia w wodę (z wyłączeniem wykonywania ujęć wód podziemnych o głębokości mniejszej niż 100 m),
- urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1100 m³ na godzinę (urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37 rozporządzenia OOŚ, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m³ na godzinę; urządzenia lub zespoły urządzeń umożliwiające pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, inne niż wymienione w pkt 73, jeżeli w odległości mniejszej niż 500 m znajdują się inne urządzenia lub inny zespół urządzeń umożliwiający pobór wód podziemnych o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę, z wyłączeniem zwykłego korzystania z wód).

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach powinna być uzyskana przed wystąpieniem z wnioskiem o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych (art. 72 ust. 1 pkt 6 ustawy OOŚ) Nie ma przeszkód do jej wcześniejszego uzyskania, w szczególności przed decyzją zatwierdzającą projekt prac geologicznych i górniczych, jeżeli tylko na podstawie posiadanych na tym etapie informacji możliwe będzie prawidłowe sporządzenie wniosku o wydanie decyzji środowiskowej oraz karty informacyjnej przedsięwzięcia. Jeżeli jest to wymagane, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dołącza się do wniosku o wydanie decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy OOŚ, oraz zgłoszenia, o którym mowa w art. 72 ust. 1a ww. ustawy. Złożenie wniosku lub dokonanie zgłoszenia następuje w terminie 6 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna. Złożenie wniosku lub dokonanie zgłoszenia może nastąpić w terminie 10 lat od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna, o ile strona, która złożyła wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, lub podmiot, na który została przeniesiona ta decyzja, otrzymali, przed upływem 6 lat od jej wydania, od organu, który wydał tę decyzję w pierwszej instancji, stanowisko, że aktualne są warunki realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, iż w przypadku złożenia wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy ostatecznej decyzji zatwierdzającej projekt robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych oraz kopii tego projektu podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy zobowiązany jest do złożenia wraz z wnioskiem o płatność, ostatecznej decyzji pozwolenia wodnoprawnego wraz z operatem wodnoprawnym na wykonanie ujęcia wód podziemnych lub powierzchniowych.

b) ostateczne pozwolenie wodnoprawne wraz z operatem wodnoprawnym, na podstawie którego wydano to pozwolenie;

Dokument wymagany (z wyłączeniem przypadku, o którym mowa w lit. a oraz wykonania szczelnych zbiorników na deszczówkę, wykonania stawu o powierzchni nieprzekraczającej 1000 m² i głębokości do 3 m, o zasięgu oddziaływania nieprzekraczającym granic terenu, którego zakład jest właścicielem, służącego do użytkowania wody znajdującej się w stawie¹⁾ w sytuacji, gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych lub powierzchniowych.

Do każdego wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego dołącza się następujące dokumenty:

- 1) operat wodnoprawny z oznaczeniem daty jego wykonania, zwany „operatem”, wraz z opisem prowadzenia zamierzonej działalności niezawierającym określeń specjalistycznych;
 - 2) decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli jest wymagana;
 - 2a) w przypadku przedsięwzięć, dla których wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa - załącznik graficzny określający przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, o ile dołączenie tego załącznika było wymagane przez przepisy obowiązujące w dniu złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w szczególności mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 3a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
 - 3) wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, lub w przypadku jego braku - decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego albo decyzję o warunkach zabudowy, jeżeli są wymagane;
 - 4) ocenę wodnoprawną, jeżeli jest wymagana;
 - 5) wypisy z rejestru gruntów lub uproszczone wypisy z rejestru gruntów dla nieruchomości usytuowanych w zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub w zasięgu oddziaływania planowanych do wykonania urządzeń wodnych. Ponadto, w zależności od przedmiotu składanego wniosku, może istnieć obowiązek dołączenia również innych dokumentów, np.: dokumentacji hydrogeologicznej, jeżeli jej wykonanie jest wymagane na podstawie przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze – w przypadku wniosku o pozwolenie na pobór wód podziemnych oraz na odwodnienie zakładu górniczego lub obiektu budowlanego.
- Ponadto do wniosku dołącza się dowód uiszczenia opłaty za pozwolenie wodnoprawne – należy przy tym zauważyć, że jeden wniosek może dotyczyć wydania kilku pozwoleń wodnoprawnych, a wówczas opłata powinna zostać zwielokrotniona. Jeżeli wnioskodawca nie występuje z wnioskiem osobiście, ale przez pełnomocnika, wówczas konieczne jest dołączenie pełnomocnictwa oraz opłaty za to pełnomocnictwo.
- Dodatkowo, w zależności od przedmiotu składanego wniosku, może istnieć obowiązek dołączenia również innych dokumentów m.in.: dokumentacji hydrogeologicznej, jeżeli jej wykonanie jest wymagane na podstawie przepisów ustawy Prawo geologiczne i górnicze – w przypadku wniosku o pozwolenie na pobór wód podziemnych.

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest konieczna w przypadku:

- urzędnika lub zespoły urzędników umożliwiające pobór wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 37 rozporządzenia z 10 września 2019 r., o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 10 m³ na godzinę;
- urzędnika lub zespoły urzędników umożliwiające pobór wód podziemnych z tej samej warstwy wodonośnej, o zdolności poboru wody nie mniejszej niż 1 m³ na godzinę,
- realizacji zbiorników wodnych lub stawów, o powierzchni nie mniejszej niż 0,5 ha na terenach gruntów innych niż orne znajdujących się na obszarach chronionych;
- realizacji stawów o głębokości nie mniejszej niż 3 m.

c) ostateczne pozwolenie wodnoprawne na pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw wraz z operatem wodnoprawnym, na podstawie, którego wydano to pozwolenie;

Dokument wymagany w przypadku, gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą poboru wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę, na realizację, której jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw, z wyłączeniem przypadku, gdy operacja obejmuje również inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych, w przypadku, której podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dołącza dokumenty, o których mowa w lit. a.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (art. 389) pozwolenia wodnoprawne wymagają:

- 1) usługi wodne, zapewniające gospodarstwom domowym, podmiotom publicznym i przedsiębiorstwom możliwość używania wody w zakresie przekraczającym jej powszechne, zwykłe i szczególne

¹ W stawie nie znajdują się zasoby wód powierzchniowych. Jest to woda opadowa i gruntowa, która służy do użytkowania (art. 34 pkt 2 Prawa wodnego) takiego jak: hodowla ryb, rekreacja, wycinanie (pozyskiwanie) roślin wodnych, odprowadzanie oczyszczonych ścieków lub wód opadowych. Stawy i ujęcia wód podziemnych są odrębnymi rodzajami urządzeń wodnych o odmiennych celach i różnych parametrach technicznych. Celem wykonania stawu nie jest zatem pobór wód. W przypadku gdy ze stawu ma być ujmowana woda, staw jednocześnie zaczyna pełnić inną niż cel jego wykonania, funkcję ujęcia wód podziemnych. W przypadku poboru wód w ramach usług wodnych wymagane jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie ujęcia wód podziemnych. Na pobór wody ze stawu wymagane jest pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych.

- 2) szczególne korzystanie z wód (np. odwadnianie/nawadnianie gruntów i/lub upraw wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę, jest korzystaniem wykraczającym poza korzystanie zwykłe i powszechne, a także nie mieści się w katalogu czynności stanowiących usługi wodne);
- 3) długotrwałe obniżenie poziomu zwierciadła wody podziemnej;
- 4) rekultywacja wód powierzchniowych lub wód podziemnych (dotyczy wytwórcy ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego);
- 5) wprowadzanie do wód powierzchniowych substancji hamujących rozwój glonów;
- 6) wykonanie urządzeń wodnych, w tym;
 - urządzenia lub budowle piętrzące, przeciwpowodziowe i regulacyjne a także kanały i rowy,
 - sztuczne zbiorniki usytuowane na wodach płynących oraz obiekty związane z tymi zbiornikami,
 - Stawy – w szczególności stawy rybne oraz stawy przeznaczone do oczyszczania ścieków albo rekreacji (z wyłączeniem stawów o powierzchni nieprzekraczającej 500 m² i głębokości nieprzekraczającej 2 m od naturalnej powierzchni terenu - te wymagają zgłoszenia wodnoprawnego),
 - obiekty służące do ujmowania wód powierzchniowych oraz wód podziemnych,
 - inne urządzenia wodne lub budowle służące do kształtowania zasobów wodnych lub korzystania z tych zasobów o ile zostały zakwalifikowane jako urządzenia wodne;
- 7) regulację wód, zabudowę potoków górskich oraz kształtowanie nowych koryt cieków naturalnych;
- 8) zmianę ukształtowania terenu na gruntach przylegających do wód, mającą wpływ na warunki przepływu wód;
- 9) prowadzenie przez wody powierzchniowe płynące oraz przez wały przeciwpowodziowe obiektów mostowych, rurociągów, przewodów w rurociągach osłonowych lub przepustów; prowadzenie przez śródlądowe drogi wodne oraz przez wały przeciwpowodziowe napowietrznych linii energetycznych i telekomunikacyjnych.

Zgodnie z art. 389 pkt 2 i 6 ustawy Prawo wodne, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pozwolenie wodnoprawne jest wymagane m.in. na szczególne korzystanie z wód i wykonanie urządzeń wodnych (z obowiązku którego nie zwalnia korzystanie z tego urządzenia w ramach zwykłego korzystania z wód, z wyjątkiem o którym mowa w art. 395 pkt 5 ustawy Prawo wodne, tj. wykonanie urządzeń wodnych do poboru wód podziemnych na potrzeby zwykłego korzystania z wód z ujęć o głębokości do 30 m). Zatem uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzenia wodnego. W myśl art. 34 pkt 12 ww. ustawy, za szczególne korzystanie z wód uznaje się korzystanie z wód wykraczające poza powszechne i zwykłe korzystanie z wód obejmujące m.in. korzystanie z wód do nawadniania gruntów lub upraw, a także na potrzeby działalności rolniczej w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym, w ilości większej niż średniorocznie 5m³ na dobę. Należy podkreślić, że zwykłe korzystanie z wody, zgodnie z art. 33 ust. 4 pkt 1 ustawy Prawo wodne dotyczy poboru wód podziemnych lub wód powierzchniowych w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5m³ na dobę, i na takie korzystanie z wód nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego.

Pozwolenie wodnoprawne na ww. rodzaj szczególnego korzystania z wód nie jest tożsame i nie zastępuje pozwolenie wodnoprawne wydane na usługę wodną polegającą na poborze wód, o czym stanowi art. 35 ust. 3 pkt 1 ustawy Prawo wodne, w związku z art. 389 pkt 1 ww. ustawy.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy Prawo wodne, przepisy ustawy dotyczące urządzeń wodnych stosuje się odpowiednio do urządzeń melioracji wodnych niezaliczonych do urządzeń wodnych. Katalog urządzeń melioracji wodnych został określony w art. 197 ust. 1 ww. ustawy i obejmuje:

- 1) rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie,
 - 2) drenowania,
 - 3) rurociągi,
 - 4) stacje pomp służące wyłącznie do celów rolniczych,
 - 5) ziemne stawy rybne,
 - 6) groble na obszarach nawadnianych,
 - 7) systemy nawodnień grawitacyjnych,
 - 8) systemy nawodnień ciśnieniowych
- jeżeli służą celom polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy.

Wykonanie urządzeń wodnych wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego z obowiązku którego nie zwalnia korzystanie z tego urządzenia w ramach zwykłego korzystania z wód, z wyjątkiem o którym mowa w art. 395 pkt 5

ustawy Prawo Wodne. Na zasadzie odpowiedniego stosowania przepisów wykonanie systemu nawodnień, m.in. deszczowni może wymagać pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzenia wodnego.

W art. 394 i 395 ustawy Prawo wodne zostały wymienione przedsięwzięcia na których realizację nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego (w przypadku inwestycji z art. 394 będzie wymagane tylko uzyskanie zgłoszenia wodnoprawnego). W myśl art. 395 pkt 5, 7 i 13 ww. ustawy, pozwolenia wodnoprawnego albo zgłoszenia wodnoprawnego nie wymaga:

- 1) wykonanie urządzeń wodnych do poboru wód podziemnych na potrzeby zwykłego korzystania z wód z ujęć o głębokości do 30 m;
- 2) pobór wód powierzchniowych lub wód podziemnych w ilości średniorocznie nieprzekraczającej 5 m³ na dobę oraz wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi w ilości nieprzekraczającej łącznie 5 m³ na dobę, na potrzeby zwykłego korzystania z wód;
- 3) przechwytywanie wód opadowych lub roztopowych za pomocą urządzeń melioracji wodnych, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem.

Wobec powyższego, podejmowanie ww. przedsięwzięć (art. 395 pkt 5 ustawy Prawo wodne) nie wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, ani też zgłoszenia wodnoprawnego. Ponadto nie wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego ani zgłoszenia wodnoprawnego wykonanie urządzenia, które nie jest urządzeniem wodnym.

Należy wskazać na odrębność wykonania urządzenia wodnego od korzystania z wody przy pomocy tego urządzenia. Na każde z tych przedsięwzięć może być wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego. Ponadto, uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzenia wodnego nie zwalnia z obowiązku uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na korzystanie z wód (wymagające zgodnie z przepisami pozwolenia wodnoprawnego).

W związku z powyższym, w przypadku wyłącznie wykonania urządzenia wodnego (np. studni) do poboru wody na potrzeby zwykłego korzystania z wód z ujęć o głębokości do 30 m nie byłoby wymagane pozwolenie wodnoprawne ani też zgłoszenie. Jednak wykonanie całego systemu nawodnień grawitacyjnych lub ciśnieniowych, co do zasady, wymaga już uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. Należy podkreślić, że w przedstawionym przepisie jest mowa o „systemie”, który zgodnie ze znaczeniem tego słowa określonym w słowniku PWN, oznacza „zespół urządzeń, funkcjonujących jako całość”. System nawodnień kropelkowych do nawadniania upraw zalicza się do kategorii systemów nawodnień, o których mowa w przepisach ustawy Prawo wodne. Dlatego, co do zasady, na jego wykonanie powinno się uzyskać pozwolenie wodnoprawne. Deszczownia jako urządzenie służące także do nawadniania upraw, w przypadku gdy będzie miało tworzyć wraz z innymi urządzeniami system nawadniania upraw lub gruntów, to jako system, co do zasady, będzie wymagała uzyskania pozwolenia wodnoprawnego.

Przy ocenie wniosku należy pamiętać, że o kwalifikacji konkretnego zespołu urządzeń jako „systemu nawodnień grawitacyjnych lub ciśnieniowych” na podstawie okoliczności faktycznych konkretnych spraw, w tym funkcjonowania tych urządzeń jako system, przesądza właściwy organ Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

W odniesieniu do samego korzystania z wód za pośrednictwem tego systemu, konieczność uzyskania pozwolenia wodnoprawnego zależy, co do zasady, od ilości wody z której się korzysta na potrzeby nawadniania gruntów lub upraw, zgodnie z art. 34 pkt 12 ustawy Prawo wodne. Jeżeli korzystanie z wód do nawadniania gruntów lub upraw, a także na potrzeby działalności rolniczej nie będzie większe niż średniorocznie 5m³ na dobę – to nie będzie wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego na taką działalność. Natomiast jeżeli zakres tego korzystania przekroczy średniorocznie 5m³ na dobę to będzie wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego. Analogicznie jak w przypadku wykonania urządzenia wodnego, o konieczności uzyskania pozwolenia wodnoprawnego przesądza właściwy organ Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Zatem działalność rolnicza wymaga uzyskania pozwoleń na nawadnianie upraw. W kategorii usług wodnych są to: pobór wód powierzchniowych lub podziemnych. W kategorii szczególnego korzystania z wód jest to: nawadnianie

gruntów lub upraw wodami w ilości większej niż średniorocznie 5 m³ na dobę. Ponadto uzyskania pozwolenia potrzebuje wykonanie obiektów służących do ujmowania wód powierzchniowych lub podziemnych oraz urządzeń służących do nawadniania gruntów.

Zwykłe korzystanie z wód

Zgodnie z art. 33 ustawy Prawo wodne

1. Właścicielowi gruntu przysługuje prawo do zwykłego korzystania z wód stanowiących jego własność oraz z wód podziemnych znajdujących się w jego gruncie.
2. Prawo do zwykłego korzystania z wód nie uprawnia do wykonywania urządzeń wodnych bez wymaganej zgody wodnoprawnej.
3. Zwykłe korzystanie z wód służy zaspokojeniu potrzeb własnego gospodarstwa domowego lub własnego gospodarstwa rolnego.

Zgodnie z art. 414 ust. 1 ustawy Prawo wodne pozwolenie wodnoprawne wygasa, jeżeli:

- 1) upłynął okres, na który było wydane;
- 2) zakład zrzekł się pozwolenia wodnoprawnego;
- 3) zakład nie rozpoczął wykonywania urządzeń wodnych w terminie 3 lat od dnia, w którym pozwolenie wodnoprawne na wykonanie tych urządzeń stało się ostateczne;
- 4) inwestor w ramach realizacji przedsięwzięcia w zakresie dróg publicznych, linii kolejowych, linii przesyłowych, lotnisk lub lądowisk nie rozpoczął wykonywania urządzeń wodnych w terminie 6 lat od dnia, w którym pozwolenie wodnoprawne na wykonanie tych urządzeń stało się ostateczne.

Natomiast pozwolenia wodnoprawne, o których mowa w art. 389 pkt 1-3 ww. ustawy Prawo wodne z nie wygasają, jeżeli zakład w terminie 90 dni przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 ustawy, złoży wniosek o ustalenie kolejnego okresu obowiązywania tych pozwoleń.

Pozwolenie wodnoprawne określa:

- ilość pobieranej lub odprowadzanej wody, w tym maksymalną ilość m³ na godzinę i średnią ilość m³ na dobę oraz maksymalną ilość m³ na rok,
- terminy pobierania i odprowadzania wody oraz wprowadzania ścieków dla zakładów, których działalność cechuje się sezonową zmiennością,
- opis urządzenia wodnego, w tym położenie za pomocą współrzędnych geograficznych oraz podstawowe parametry charakteryzujące to urządzenie i warunki jego wykonania,
- obowiązki wobec innych zakładów posiadających pozwolenie wodnoprawne lub uprawnionych do rybactwa, narażonych na szkody w związku z wykonywaniem tego pozwolenia wodnoprawnego,
- wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom lub zmniejszających negatywne skutki wykonywania tego pozwolenia wodnoprawnego,
- niezbędne przedsięwzięcia ograniczające negatywne oddziaływanie na środowiska,
- sposób i zakres prowadzenia pomiarów ilości i jakości pobieranej wody w stanie pierwotnym,
- sposób postępowania w przypadku uszkodzenia urządzeń pomiarowych,
- prowadzenie okresowych pomiarów wydajności i poziomu zwierciadła wody w studni,
- sposób postępowania w przypadku rozruchu, zatrzymania działalności bądź awarii urządzeń istotnych dla realizacji pozwolenia, a także rozmiar i warunki korzystania z wód oraz urządzeń wodnych w tych sytuacjach wraz z maksymalnym, dopuszczalnym czasem trwania tych warunków.

Dokumentem na podstawie którego wydawane jest pozwolenie wodnoprawne jest operat wodnoprawny. W myśl art. 407 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo wodne do wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego dołącza się m.in. operat wodnoprawny. Należy jednak wskazać, że operat wodnoprawny jest materiałem niezbędnym do udzielenia pozwolenia wodnoprawnego. Jednak sam w sobie nie stanowi wniosku o uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego. Nieudzielenie pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń, za pomocą których będzie prowadzone nawadnianie, mimo że w operacie wodnoprawnym zamieszczony był szczegółowy opis tych urządzeń nie oznacza, że organ uznał brak potrzeby uzyskania takiego pozwolenia wodnoprawnego. Pozwolenie wodnoprawne wydawane jest na wniosek i organ jest związany zakresem tego wniosku. Organ administracji wydaje pozwolenie wodnoprawne wyłącznie na czynności wymienione we wniosku, a nie na takie, które zostały omówione w operacie wodnoprawnym. Dokument ten składa się z części opisowej i graficznej.

Część opisowa operatu wodnoprawnego (uwzględniając rodzaj działalności, której dotyczy pozwolenie wodnoprawne) zawiera:

1. oznaczenie zakładu ubiegającego się o wydanie pozwolenia, jego siedziby i adresu;
2. wyszczególnienie:
 - celu i zakresu zamierzonego korzystania z wód,
 - celu i rodzaju planowanych do wykonania urządzeń wodnych lub robót,

- rodzaju urządzeń pomiarowych oraz znaków żeglugowych,
 - rodzaju i zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych,
 - stanu prawnego nieruchomości będących w zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych, z podaniem siedzib i adresów ich właścicieli - zgodnie z ewidencją gruntów i budynków,
- obowiązków ubiegającego się o wydanie pozwolenia wodnoprawnego w stosunku do osób trzecich,
 3. opis i lokalizację urządzenia wodnego, w tym nazwę lub numer obrębu ewidencyjnego z numerem lub numerami działek ewidencyjnych oraz współrzędne (rozumiane jako współrzędne w geodezyjnym układzie odniesienia PL-ETRF2000);
 4. charakterystykę wód objętych pozwoleniem wodnoprawnym;
 5. charakterystykę odbiornika ścieków objętego pozwoleniem wodnoprawnym;
 6. ustalenia wynikające z:
 - planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
 - planu zarządzania ryzykiem powodziowym,
 - planu przeciwdziałania skutkom suszy,
 - programu ochrony wód morskich,
 - krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
 - planu lub programu rozwoju śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym,
 7. określenie wpływu planowanych do wykonania urządzeń wodnych lub korzystania z wód na wody powierzchniowe oraz wody podziemne, w szczególności na stan tych wód i realizację celów środowiskowych dla nich określonych,
 8. wielkość przepływu nienaruszalnego, sposób jego obliczania oraz odczytywania jego wartości w miejscu korzystania z wód,
 9. wielkość średniego niskiego przepływu z wielolecia (SNQ) lub zasobu wód podziemnych, planowany okres rozruchu, sposób postępowania w przypadku rozruchu, zatrzymania działalności lub awarii urządzeń istotnych dla realizacji pozwolenia wodnoprawnego, a także rozmiar i warunki korzystania z wód oraz urządzeń wodnych w tych sytuacjach wraz z maksymalnym, dopuszczalnym czasem ich trwania,
 10. informację o formach ochrony przyrody utworzonych lub ustanowionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, występujących w zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych.

Część graficzna operatu wodnoprawnego zawiera:

1. plan urządzeń wodnych i zasięg oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych, wraz z ich powierzchnią, naniesiony na mapę sytuacyjno-wysokościową terenu, z oznaczeniem nieruchomości,
2. zasadnicze przekroje podłużne i poprzeczne urządzeń wodnych oraz koryt wód płynących w zasięgu oddziaływania tych urządzeń;
3. schemat rozmieszczenia urządzeń pomiarowych oraz znaków żeglugowych;
4. schemat funkcjonalny lub technologiczny urządzeń wodnych.

Operat wodnoprawny zawiera dodatkowo:

1. ilość pobieranej wody, w tym dla wód powierzchniowych maksymalną ilość m^3 na sekundę, średnią ilość m^3 na dobę, maksymalną ilość m^3 na godzinę oraz dopuszczalną ilość m^3 na rok, a dla wód podziemnych maksymalną ilość m^3 na sekundę, średnią ilość m^3 na dobę oraz dopuszczalną ilość m^3 na rok;
2. opis techniczny urządzeń służących do poboru wód, w tym ich maksymalną techniczną wydajność oraz przewidywany czas ich wykorzystywania;
3. określenie rodzajów urządzeń służących do pomiaru poboru wód;
4. określenie zakresu i częstotliwości wykonywania wymaganych analiz pobieranej wody;
5. terminy pobierania wody dla zakładów, których działalność cechuje się sezonową zmiennością;

6. sposób i zakres prowadzenia pomiarów ilości i jakości pobieranych wód w stanie pierwotnym;
7. sposób postępowania w przypadku uszkodzenia urządzeń pomiarowych;
8. informację o sposobie prowadzenia okresowych pomiarów wydajności i poziomu zwierciadła wody w studni;
9. określenie celów lub potrzeb, o których mowa w art. 272 ust. 13 ustawy Prawo wodne, na które odbiorca wód przeznacza pobrane przez zakład w ramach usług wodnych wody podziemne lub powierzchniowe.

Jeżeli dane przedsięwzięcie wymaga uzyskania dwóch rodzajów pozwoleń wodnoprawnych – prawidłowym działaniem jest wystąpienie przez inwestora o uzyskanie w jednym postępowaniu administracyjnym dwóch pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie i użytkowanie urządzenia nawadniającego.

Jednocześnie należy mieć na względzie art. 190 ustawy Prawo wodne, który stanowi, że jeżeli urządzenie wodne zostało wykonane bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego lub zgłoszenia, właściciel tego urządzenia może wystąpić z wnioskiem o jego legalizację, a organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych na wykonywanie urządzeń wodnych może wydać decyzję o legalizacji takiego urządzenia wodnego jeśli nie narusza ustaleń dokumentów wymienionych w art. 190 ust. 2 ww. ustawy.

d) zgłoszenie wodnoprawne wraz z zaświadczeniem o niezgłoszeniu sprzeciwu do zgłoszenia wodnoprawnego;

Dokument wymagany w przypadku operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie, jeżeli operacja obejmuje inwestycję, na realizację, której nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego.

Inwestycje wspierane w ramach typu operacji Modernizacja gospodarstw rolnych w obszarze nawadniania w gospodarstwie wymagające zgłoszenia wodnoprawnego zgodnie z ustawą Prawo wodne to:

- wykonanie stawów, które nie są napełniane w ramach usług wodnych, ale wyłącznie wodami opadowymi lub roztopowymi lub wodami gruntowymi o powierzchni nieprzekraczającej 1000 m² i głębokości nieprzekraczającej 3 m od naturalnej powierzchni terenu, o zasięgu oddziaływania niewykraczającym poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem.

Jako obiekt budowlany taki staw może wymagać uzyskania uprzedniej decyzji o warunkach zabudowy dla nieruchomości na której ma powstać, jak i późniejszego zgłoszenia robót budowlanych.

Należy mieć na uwadze, iż zgodnie z art 394 ust. 2, 3 i 4 ustawy Prawo wodne:

- jeżeli realizacja dwóch lub więcej przedsięwzięć, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 9 i 10 ustawy, skutkuje przekroczeniem parametrów określonych dla tych przedsięwzięć, organ właściwy w sprawach zgłoszeń wodnoprawnych orzeka, w drodze decyzji, o obowiązku uzyskania pozwolenia wodnoprawnego.
- dokonując zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, 9 i 10, bierze się pod uwagę parametry skumulowane z innymi planowanymi, realizowanymi oraz zrealizowanymi przedsięwzięciami
- jeżeli przedsięwzięcie obejmuje działania wymagające uzyskania pozwolenia wodnoprawnego i zgłoszenia wodnoprawnego, wniosek o wydanie pozwolenia wodnoprawnego i zgłoszenie wodnoprawne rozpatruje się w ramach jednego postępowania zakończonych wydaniem pozwolenia wodnoprawnego.

Należy pamiętać, iż kompletne zgłoszenie wodnoprawnego zawiera:

- 1) mapę sytuacyjno-wysokościową pobraną z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego z naniesionym schematem planowanych czynności, robót lub urządzeń wodnych i zasięgiem ich oddziaływania lub inną mapę uwierzytelnioną przez organ państwowej służby geodezyjnej i kartograficznej;
- 2) odpowiednie szkice lub rysunki;
- 3) wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku - decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego albo decyzję o warunkach zabudowy, jeżeli są wymagane;
- 4) zgodę właściciela urządzenia wodnego, które jest niezbędne do wykonania planowanych czynności, robót lub urządzeń wodnych.

e) opinia w zakresie możliwości zaopatrzenia w wodę do celów nawadniania w gospodarstwie z wód podziemnych – oryginał

Opinia w zakresie możliwości zaopatrzenia w wodę do celów nawadniania w gospodarstwie z wód podziemnych, sporządzona przez osobę posiadającą kwalifikacje w zawodzie geolog w zakresie czynności polegających na wykonywaniu, dozorowaniu i kierowaniu pracami geologicznymi - w kategorii IV lub V, określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze wymagana jest w przypadku gdy operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania ujęcia wód podziemnych, która nie wymaga sporządzenia projektu robót geologicznych na wykonanie ujęcia wód podziemnych, zgodnie z przepisami Prawa geologicznego i górniczego, lub uzyskania pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie ujęcia wód podziemnych.

Poniżej przydatny link do Wykazu osób z uprawnieniami do wykonywania prac określonych w ustawie Prawo geologiczne i górnicze:

<https://bip.mos.gov.pl/uprawnienia-geologiczne/wykaz-osob-posiadajacych-uprawnienia>.

f) ostateczne pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzeń melioracji wodnych

Dokument wymagany w przypadku, operacja obejmuje inwestycję dotyczącą wykonania urządzeń melioracji wodnych, na realizację której jest wymagane uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego, a wnioskodawca w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy posiada ostateczne pozwolenie wodnoprawne.

Melioracje wodne, w myśl art. 195 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby oraz ułatwienia jej uprawy. Melioracje wodne prowadzone są z użyciem urządzeń melioracji wodnych dzielących się na podstawowe i szczegółowe, w zależności od ich funkcji i parametrów. Melioracje wodne, z uwagi na sposób oddziaływania na gleby, można podzielić na melioracje odwadniające, mające na celu odprowadzenie z gleby nadmiaru wody oraz melioracje nawadniające polegające na uzupełnieniu okresowych niedoborów wody w celu poprawy stosunków wodno-powietrznych gleby. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy Prawo wodne, przepisy ustawy dotyczące urządzeń wodnych stosuje się odpowiednio do urządzeń melioracji wodnych niezaliczonych do urządzeń wodnych. Katalog urządzeń melioracji wodnych został określony w art. 197 ust. 1 ww. ustawy i obejmuje:

- 1) rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie,
- 2) drenowania,
- 3) rurociągi,
- 4) stacje pomp służące wyłącznie do celów rolniczych,
- 5) ziemne stawy rybne,
- 6) groble na obszarach nawadnianych,
- 7) systemy nawodnień grawitacyjnych,
- 8) systemy nawodnień ciśnieniowych

- jeżeli służą celom polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że w art. 197 ust. 1 pkt 7 i 8 ww. ustawy do urządzeń melioracji wodnych szczegółowych zalicza się systemy nawodnień grawitacyjnych i ciśnieniowych, do przedsięwzięć zaliczane będą wszelkiego rodzaju deszczownice, systemy nawadniania kropelkowego itp.

Przy weryfikacji tego podpunktu pomocne mogą być również informacje zawarte w pkt c.

Uwaga: w przypadku złożenia wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy dokumentu określonego w ppkt. a), b) lub d) oraz e wraz z wnioskiem o płatność Beneficjent zobowiązany jest dostarczyć ostateczną decyzję pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w celu nawadniania gruntów lub upraw wraz z kopią operatu wodnoprawnego, na podstawie, którego wydano to pozwolenie, w przypadku złożenia wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy dokumentu określonego w ppkt a wraz z wnioskiem o płatność Beneficjent zobowiązany jest dostarczyć ostateczną decyzję pozwolenia wodnoprawnego wraz z operatem wodnoprawnym na wykonanie ujęcia wód powierzchniowych lub podziemnych.

Punkt 4. Projekt budowlany – w przypadku, gdy operacja obejmuje inwestycje polegającą na budowie, przebudowie lub remoncie połączonym z modernizacją, na realizację której wymagane jest uzyskanie pozwolenia na budowę – kopia

albo

Rysunki planowanych do wykonania robót budowlanych umożliwiające poprawne zweryfikowanie kosztorysu inwestorskiego dołączonego do wniosku o przyznanie pomocy wraz z opisem zakresu planowanych robót budowlanych i szkicem sytuacyjnym rozmieszczenia przedmiotu objętego operacją w stosunku do pozostałych budynków na terenie gospodarstwa rolnego – w przypadku operacji obejmujących inwestycję polegającą na budowie, przebudowie lub remoncie połączonym z modernizacją niewymagającej pozwolenia na budowę - oryginał

W przypadku, gdy planowana operacja obejmuje inwestycje na realizację której wymagane jest pozwolenie na budowę do wniosku należy załączyć kopię projektu budowlanego.

Konieczność dostarczenia kopii projektu budowlanego wynika bezpośrednio z rozporządzenia wykonawczego dla typu operacji Modernizacja gospodarstw rolnych.

Zakres projektu budowlanego określa *rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego*. Zgodnie z § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia, *oprawia się następujące elementy projektu budowlanego: projekt zagospodarowania działki lub terenu, projekt architektoniczno-budowlany, **projekt techniczny**, opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty (...)*. Natomiast zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane mówiącym o tym co należy dołączyć do wniosku o pozwolenie na budowę, brak jest ww. wymienionego w rozporządzeniu projektu technicznego. Wzmianka o projekcie technicznym pojawia się w art. 42 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo budowlane, dla którego, *przed rozpoczęciem robót budowlanych inwestor jest obowiązany przekazać kierownikowi budowy projekt budowlany, w tym projekt techniczny, o ile jest wymagany. **Zatem od 19.09.2020 r., gdzie nastąpiła zmiana ustawy Prawo budowlane, nie ma obowiązku załączania do wniosku o pozwolenie na budowę, ww. projektu technicznego.*** Natomiast obowiązek jego przekazania, następuje przed planowanym rozpoczęciem robót budowlanych. Konsekwencją tej zmiany, jest brak uzyskania pieczętki z organu wydającego pozwolenie na budowę na ww. projekcie technicznym oraz niewykonywanie go równocześnie z projektem architektoniczno-budowlanym (do pozwolenia na budowę), gdyż de facto jego przygotowanie, zgodnie z ustawą Prawo budowlane, jest wymagane przed rozpoczęciem robót budowlanych, czyli w późniejszym terminie.

Podsumowując, w przypadku, gdy planowana operacja obejmuje inwestycje na której realizację jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę, do wniosku należy załączyć **kopię projektu budowlanego, w tym m. in.: projekt zagospodarowania działki lub terenu, projekt architektoniczno-budowlany oraz projekt techniczny.**

W skład projektu technicznego (w zależności od rodzaju inwestycji budowlanej), zalicza się m. in.: projekt konstrukcyjny, projekt instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, gazowej, odgromowej, projekt wentylacji itp. **Bez tych projektów ocena inwestycji budowlanej (jej koszt i zakres) nie będzie mogła być prawidłowo przeprowadzona.**

W przypadku projektu dotyczącego budynku inwentarskiego, z załączonej kopii projektu budowlanego powinno wynikać jaka jest planowana obsada zwierząt w projektowanym budynku objętym operacją.

W przypadku, gdy do realizacji robót budowlanych **nie jest wymagane uzyskanie pozwolenia na budowę** a tym samym opracowanie projektu budowlanego należy zweryfikować, czy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dołączył **rysunki planowanych do wykonania robót budowlanych w oryginale**, umożliwiające poprawne zweryfikowanie kosztorysu inwestorskiego załączonego do wniosku o przyznanie pomocy wraz ze szkicem sytuacyjnym rozmieszczenia przedmiotu dofinansowania w stosunku do pozostałych budynków na terenie gospodarstwa rolnego.

Rysunki powinny zawierać usytuowanie przedmiotu dofinansowania w stosunku do pozostałych budynków na terenie gospodarstwa rolnego wraz z ich wymiarami zewnętrznymi oraz opis zakresu planowanych do wykonania robót, umożliwiające identyfikację robót planowanych do przeprowadzenia w związku z realizowaną operacją z uwzględnieniem wyposażenia – jeśli dotyczy.

Zatem poza przedmiotem dofinansowania należy przedstawić szkic rzutu budynków z zaznaczonymi m.in.

- miejscami utrzymywania zwierząt gospodarskich,
- obiektami i urządzeniami służącymi prawidłowej gospodarce odchodami zwierzęcymi,
- miejscami magazynowania, składowania i przechowywania produktów przeznaczonych do sprzedaży (warzyw, kwiatów, owoców, mleka, jaj, skór itd.), nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, pasz, odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych itd.,
- istniejącymi lub planowanymi do realizacji nasadzeniami wieloletnimi oraz istniejącą lub planowaną infrastrukturą (np. place manewrowe, drogi dojazdowe do pól i budynków produkcyjnych).

W przypadku przydomowego zbiornika, którego budowa o powierzchni do 50 m² nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę i nie podlega zgłoszeniu (zgodnie z obowiązującym Prawem budowlanym), wnioskodawca będzie musiał wraz z planem sytuacyjnym załączyć rysunki zbiornika określającego jego powierzchnię i głębokość wraz z opisem zawierającym w jaki sposób będzie zasilany (woda opadowa, gruntowa, ze studni, rzeki itp.). W przypadku obudowy ujęć wód podziemnych (np. studni), której wykonanie nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę i nie podlega zgłoszeniu (zgodnie z obowiązującym Prawem budowlanym), wnioskodawca zobowiązany będzie wraz z planem sytuacyjnym dostarczyć rysunek studni określający jej głębokość posadowienia wraz z opisem zawierającym jej maksymalną (katalogową) wydajność [m³/h] i średnioroczną [m³/dobę]. Na planie sytuacyjnym powinien wyrysować m. in. ww. obiekty budowlane z niezbędnymi wymiarami zawierającymi ich długość i szerokość oraz odległości od pozostałych budynków.

Punkt 5. Plan rozmieszczenia na terenie gospodarstwa budynków i budowli, a w przypadku operacji związanych z zakładaniem lub wyposażeniem plantacji wieloletnich – również tych plantacji oraz rzuty budynków służących do produkcji rolnej wraz z rozplanowaniem wewnętrznym w zakresie niezbędnym do oceny realizowanej operacji – w przypadku operacji niedotyczącej wyłącznie

zakup maszyn lub urządzeń, które będą wykorzystywane wyłącznie poza budynkami i budowlami lub operacji w obszarze nawadniania w gospodarstwie lub w obszarze zielona energia w gospodarstwie – oryginał, lub

Plan sytuacyjny z usytuowaniem ujęcia wody lub instalacji, istniejących lub planowanych do wykonania wraz z opisem i wymiarami umożliwiającymi poprawne zweryfikowanie inwestycji ze wskazaniem powierzchni nawadnianego terenu – oryginał

Punkt nie dotyczy obszaru f

Plan rozmieszczenia na terenie gospodarstwa budynków i budowli, a w przypadku operacji związanych z zakładaniem lub wyposażeniem plantacji wieloletnich – również tych plantacji oraz rzuty budynków służących do produkcji rolnej wraz z rozplanowaniem wewnętrznym w zakresie niezbędnym do oceny realizowanej operacji – w przypadku operacji niedotyczącej wyłącznie zakupu maszyn lub urządzeń, które będą wykorzystywane wyłącznie poza budynkami i budowlami **jest wymagany w przypadku ubiegania się o pomoc w obszarze o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 lit. a-d rozporządzenia wykonawczego dla typu operacji Modernizacja gospodarstw rolnych.**

Dokument ten jest obowiązkowy w przypadku, gdy planowana do realizacji operacja jest trwale związana z nieruchomością (w tym z gruntem), jeżeli dotyczy:

1. budowy, przebudowy, remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz do przechowywania, magazynowania, przygotowywania do sprzedaży produktów rolnych (łącznie ze zlokalizowanymi w tych budynkach pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi) wraz z zakupem, montażem instalacji technicznej, wyposażenia, kosztów rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji,
2. zakładania sadów lub plantacji krzewów owocowych, owocujących efektywnie dłużej niż 5 lat,
3. instalacji lub budowy budynków lub budowli, zakupu maszyn lub urządzeń służących ochronie środowiska, w tym do składowania odchodów zwierzęcych lub odpadów, mycia lub czyszczenia sprzętu, oczyszczania ścieków powstających w wyniku prowadzonej działalności rolniczej lub służących poprawie warunków utrzymania zwierząt lub poprawie higieny produkcji;
4. zakupu, instalacji lub budowy elementów infrastruktury technicznej innych niż wymienione w punkcie 3 wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, w tym utwardzanie placów manewrowych, zakup i instalacja urządzeń do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych;

oraz jeżeli np.:

5. planowana do realizacji operacja przewiduje zakup i montaż nowych linii technologicznych lub urządzeń będących integralną częścią istniejących linii technologicznych,
6. planowana do realizacji operacja przewiduje zakup maszyn lub urządzeń, które będą wykorzystywane/użytkowane w obrębie budynków lub budowli np. wóz paszowy, wózek widłowy do przechowywania owoców, ładowarka teleskopowa, agregat chłodniczy do chłodni, zgarniak obornika, dojarka rurociągowa.

Uwaga: Dokument nie jest obowiązkowy w przypadku, gdy planowana do realizacji operacja jest związana wyłącznie z zakupem maszyn i urządzeń do produkcji rolnej, o ile będą one wykorzystywane poza budynkami i budowlami (np. ciągnik rolniczy, kombajn, siewnik).

Dokumentacja ta powinna dotyczyć tych budynków i budowli w gospodarstwie rolnym, których dotyczy planowana operacja. Dokumentacja funkcjonalno-przestrzenna powinna zawierać informację o wzajemnym usytuowaniu ww. budynków i budowli, w tym także obiektów i urządzeń służących prawidłowej gospodarce odchodami zwierzęcymi oraz budowli do przechowywania pasz objętościowych.

W zależności od działalności prowadzonej w gospodarstwie oraz realizowanej operacji, dokumentacja funkcjonalno-przestrzenna powinna zawierać:

- szkic rzutu budynków, w tym wymiary zewnętrzne wraz z podziałem wewnętrznym (bez szczegółowego podawania wymiarów stanowisk) i określeniem faktycznego sposobu wykorzystywania pomieszczeń w danym budynku lub budowli.
- szkic zagospodarowania działki z zaznaczonymi:

- a) miejscami magazynowania, składowania i przechowywania produktów przeznaczonych do sprzedaży (warzyw, kwiatów, owoców, mleka, jaj, skór itd.), nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, pasz, odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych, itd.,
- b) miejscami utrzymywania zwierząt gospodarskich,
- c) istniejącymi lub planowanymi do realizacji nasadzeniami wieloletnimi oraz istniejącą lub planowaną infrastrukturą (np. instalacje nawadniające, studnie głębinowe, place manewrowe, drogi dojazdowe do pól i budynków produkcyjnych).

Plan sytuacyjny z usytuowaniem ujęcia wody lub instalacji, istniejących lub planowanych do wykonania wraz z opisem i wymiarami umożliwiającymi poprawne zweryfikowanie inwestycji ze wskazaniem powierzchni nawadnianego terenu **jest wymagany w przypadku ubiegania się o przyznanie pomocy w obszarze nawadniania w gospodarstwie.**

Należy zweryfikować czy ww. dokument zawiera poniżej wymienione elementy:

- usytuowanie przedmiotu dofinansowania na terenie gospodarstwa rolnego z uwzględnieniem wymiarów,
- oznaczenia nieruchomości – działek,
- istniejące źródła poboru wody,
- istniejącą w gospodarstwie infrastrukturę nawadniającą,
- oznaczenie nawadnianych upraw.

Uwaga:

Załącznik wymagany również w przypadku osób wspólnie wnioskujących, w sytuacji gdy charakter inwestycji zobowiązuje do sporządzenia dokumentacji funkcjonalno-przestrzennej.

II. OCENA MERYTORYCZA KOSZTORYSU

Metodyka sprawdzania kosztorysów inwestorskich:

A) Wprowadzenie.

Kosztorys inwestorski jest dokumentem sporządzonym na potrzeby inwestora, określający według ustalonych metod szacunkową kalkulację ceny obiektu lub robót w oparciu o przedmiar robót i sporządzony celem planowania finansowego. Zgodnie z ogólnymi zasadami kosztorysy inwestorskie (uproszczone i szczegółowe) powinny być sporządzone na bazie średnich cen jednostkowych wykonania robót. Ogólnodostępne katalogi i bazy cen podają ceny średnie rynkowe. Dodatkowo w katalogu Sekocenbud, oprócz cen średnich, podane są ceny rynkowe minimalne i maksymalne.

Weryfikację kosztorysu inwestorskiego należy przeprowadzić za pomocą jednej z poniższych metod:

Metoda 1 – polegająca na sprawdzeniu kosztorysu z wykorzystaniem wskaźnika ceny obiektu/robót budowlanych, ustalonym na podstawie dostępnej bazy cen, np. Bistyp-u, lub w inny sposób z podaniem podstawy jego ustalenia, lub

Metoda 2 – polegająca na sprawdzeniu w pełnym zakresie istotnych pozycji kosztorysu. Istotną pozycją w kosztorysie jest pozycja kosztowa mogąca znacząco wpływać na wartość kosztorysową całego obiektu.

W pierwszej kolejności należy zastosować metodę 1, a dopiero, gdy w dostępnych bazach cenowych nie będzie porównywalnego obiektu/robót budowlanych, należy zastosować metodę 2.

W przypadku, gdy do wniosku o przyznanie pomocy został dołączony kosztorys szczegółowy, należy zwrócić uwagę, czy został on opracowany w oparciu o powszechnie obowiązujące standardy wykonywania kosztorysów np. Polskie Standardy Kosztorysowania Robót Budowlanych opracowania Sekocenbud lub ORGBUD-SERWIS, zgodnie z wymaganiami formuły pierwszej – pkt 3.2.1 ww. Standardów, gdzie koszty narzutów (koszty pośrednie i zysk) doliczane są do każdej roboty budowlanej kalkulowanej w odrębnej pozycji w kosztorysie, co umożliwia porównanie cen jednostkowych z cenami rynkowymi tych robót. W przypadku, gdy narzuty (koszty pośrednie i zysk) doliczane są do całości kalkulacji, na końcu kosztorysu lub rozdziału (zgodnie z formułą drugą ww. Standardów), wówczas nie jest możliwe porównanie cen poszczególnych pozycji z kosztorysu w odniesieniu do cen rynkowych. W takim wypadku należy poprosić podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o przedstawienie kosztorysu szczegółowego wykonanego w oparciu o ww. formułę pierwszą. Kosztorys szczegółowy powinien również zestawiać cenę jednostkową wykonania robót, obliczoną w każdej pozycji kosztorysowej (jako wynik zastosowania formuły pierwszej).

W celu przyspieszenia weryfikacji kosztorysów inwestorskich, jako narzędzie pomocnicze, dopuszcza się weryfikację kosztorysów złożonych w wersji elektronicznej przy wykorzystaniu programu kosztorysowego będącego w dyspozycji OR (lub zatrudnionego kosztorysanta). Niektóre programy komputerowe służące do opracowywania kosztorysów dysponują modulem umożliwiającym weryfikację sporządzonych kosztorysów np. przy pomocy programu Norma PRO osoby sprawdzające kosztorysy mogą znacznie przyspieszyć ich weryfikację pod względem poprawności wykazanych w podstawach KNR m. in. nakładów rzeczowych: robocizny, materiału i sprzętu. Przykładowo: dla pozycji KNR K-02 0103-09 (ściany z bloków SILKA M24 (...)) nakład rzeczowy robocizny wynosi 1,35 r-g/m². W przypadku, gdy w kosztorysie jest inna wartość np. 1,50 r-g/m², wówczas w programie zostanie wyświetlona uwaga, że została zastosowana inna wartość narzutu. Analogicznie będzie to się również odnosiło do nakładów rzeczowych materiałów i sprzętu. W celu przeprowadzenia takiej weryfikacji należy dysponować programem do kosztorysowania i wersją elektroniczną kosztorysu (sporządzonego w danym programie). Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy przedstawia kosztorys wykonany w programie do kosztorysowania, którym dysponuje OR (zewnętrzny kosztorysant) można poprosić o dostarczenie wersji elektronicznej tego kosztorysu, przy czym brak dostarczenia tej wersji nie skutkuje żadnymi sankcjami w stosunku do podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy.

B) Metody wstępnej analizy kosztorysu i ustalania istotnych pozycji kosztorysowych podlegających sprawdzeniu.

B1) Metoda 1 - polegająca na sprawdzeniu kosztorysu z wykorzystaniem wskaźnika ceny obiektu/robót budowlanych (dla której można określić wskaźnik ceny referencyjnej).

Przy weryfikacji kosztorysu należy porównać wskaźnik ceny obiektu wyliczony z kosztorysu inwestorskiego Wk ze wskaźnikiem referencyjnym Wr (ustalonym na podstawie dostępnej bazy cen, np. Bistyp-u lub w inny sposób z podaniem podstawy jego ustalenia). Wskaźniki określa się w wartościach netto (bez podatku VAT).

Wskaźnik referencyjny powinien być ustalany w miarę możliwości dla całego zakresu robót niezbędnego do funkcjonowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, niezależnie od dokonanego podziału w dokumentacji kosztorysowej (np. wydzielenie budowlanki i instalacji obiektu).

Zalecane jest operowanie możliwie najbardziej ogólnym wskaźnikiem kosztów np. koszt jednego m² powierzchni użytkowej obiektu o określonej w opisie inwestycji charakterystyce z kosztorysu lub projektu budowlanego, zgodnej z opisami w katalogach cen obiektów. Wskaźniki mogą być określane na m³ kubatury obiektu lub też na inną jednostkę.

Przykład 1 opisu obiektu i wielkości referencyjnych wskaźników cenowych

Wskaźnik dla budowy placu manewrowego w gospodarstwie rolnym – PKOB 2112 (symbol klasyfikacji BCOID.1.051- Bistyp).

A. Opis obiektu budowlanego:

Plac manewrowy w gospodarstwie rolnym.

Powierzchnia placu manewrowego i parkingu: 1837,50 m².

Roboty ziemne – roboty pomiarowe, usunięcie warstwy ziemi urodzajnej, mechaniczne wykonanie koryt o gł. 0,20 m pod warstwy konstrukcyjne z odwiezieniem urobku na odległość 1 km, wykonanie wykopów pod ściany oporowe.

Podbudowa – wykonanie warstwy odcinającej z piasku zagęszczanej mech. o grub. warstwy 10 cm po zagęszczeniu, wykonanie podbudowy z kruszywa łamanego stabilizowanego mechanicznie o uziarnieniu 31,5/63 mm grub. po zagęszczeniu 15 cm, wykonanie podbudowy z kruszywa łamanego stabilizowanego mech. o uziarnieniu 0-31,5 mm grub. po zagęszczeniu 8,0 cm.

Nawierzchnia – z kostki betonowej szarej o grubości 8 cm, na podsypce cementowo-piaskowej o grubości 3 cm i spoinach wypełnionych piaskiem, całość obramowana krawężnikiem betonowym 15x30x100 cm ustawionym na ławie betonowej.

Ściany oporowe - żelbetowe o wys. do 3,00 m i przekroju prostokątnym grubość 20 cm. Przygotowanie i montaż ścian oporowych.

Dla tak opisanego obiektu budowlanego wskaźnik ceny jednostkowej na poziomie cen 10-2021 r. określony został w katalogu Bistyp-u jak poniżej:

Elementy scalone w ujęciu powierzchni:

Lp.	Opis robót	Jedn. miary	Cena jedn. w zł.
1	Roboty ziemne	m ²	3,03
2	Podbudowy	m ²	68,39
3	Nawierzchnie	m ²	102,28
4	Ściany oporowe	m ²	26,75
Obiekt ogółem		m²	200,45

Wskaźnik cen w przeliczeniu na 1 m² powierzchni placu manewrowego i parkingu wynosi 200,45 zł.

W przypadku, gdy przewidywany do wybudowania plac manewrowy nie będzie posiadał ścian oporowych (pkt 4 tabeli), wówczas wskaźnik cen w przeliczeniu na 1 m² powierzchni placu manewrowego i parkingu (bez ścian oporowych) będzie wynosił: 200,45 – 26,75 = 173,70 zł.

Przykład 2 opisu obiektu i wielkości referencyjnych wskaźników cenowych

Wskaźnik dla budowy tuczarni trzody chlewnej z wydzielonymi kojcami dla 320 szt. zwierząt (obiekt BCO 1271-201 Sekocenbud).

A. Ogólna charakterystyka budynku:

Powierzchnia zabudowy...403,91 m²,

Powierzchnia użytkowa...739,60 m²,

Powierzchnia netto739,60 m²,

Kubatura brutto.....2 393,0 m³,

Liczba kondygnacji.....2, bez podpiwniczenia,

Ogrzewanie: pomieszczenia tuczarni samoogrzewalne, pomieszczenia socjalne – piec akumulacyjny,

Warunki gruntowe: grunt kat III, poziom wody gruntowej poniżej poziomu posadowienia fundamentów.

Projekt: Przedsiębiorstwo Projektowo-Usługowe „BISPROL” Sp. z o.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61, 04-026 Warszawa

Program użytkowy:

Budynek tuczarni przeznaczony dla wiejskich specjalistycznych gospodarstw inwentarskich. Budynek składa się z pomieszczenia głównego z wydzielonymi kojcami dla 320 szt. trzody chlewnej z dwoma korytarzami paszowymi, kanałem gnojowym w osi podłużnej oraz paszarni i dyżurki. Na poddaszu usytuowano magazyn pasz treściwych i ściółki.

B. Techniczna charakterystyka budynku:

1. KONSTRUKCJE I ELEMENTY BUDOWLANE.

Fundamenty: ławy i ściany fundamentowe betonowe monolityczne, stopy pod słupy konstrukcyjne – żelbetowe monolityczne na podkładzie z chudego betonu.

Ściany podziemia: ściany fundamentowe betonowe monolityczne. Ściany zewnętrzne docieplone płytami styropianowymi gr. 5cm (koszt izolacji ujęty w elemencie „Izolacje fundamentów i ścian podziemia”) i obmurowane cegłą ceramiczną pełną.

Izolacje fundamentów i ścian przyziemia: izolacja pozioma z dwóch warstw papy asfaltowej na lepiku. Izolacja powierzchni fundamentów i ścian stykających się z gruntem – z roztworu asfaltowego izolacyjnego. Ściany fundamentowe zewnętrzne docieplone płytami styropianu o grub. 5 cm.

Ściany nadziemia: zewnętrzne przyziemia – warstwowe gr. 44cm z cegły kratówki 25cm, wełny mineralnej gr. 7cm oraz cegły kratówki 12cm. Ściany zewnętrzne poddasza oraz ściany wewnętrzne z cegły kratówki 25cm. W ścianach zewnętrznych przyziemia otwory nawiewnej wentylacji, a w ścianach poddasza rurki wentylacyjne. Słupy konstrukcyjne, podciąg, nadproża nad wrotami przejazdowymi oraz wieńce ścian – żelbetowe monolityczne.

Stropy i schody: strop gęstożebrowy na belkach kratownicowych typu TERIVA-I. W stropie sześć otworów zrzutowych do podawania ściółki z klapami stalowymi. Pomosty robocze w ścianie szczytowej i podłużnej – żelbetowe monolityczne. Schody wewnętrzne i zewnętrzne o konstrukcji stalowej z poręczą ochronną.

Ściany działowe gr. 12cm z cegły ceramicznej pełnej.

Dach: dwuspadowy o kącie nachylenia 58% z więźbą dachową drewnianą płatwiowo-kleszczową, pokryty blachą trapezową powlekana, na łątach drewnianych. Obróbki blacharskie, rynny i rury spustowe z blachy stalowej ocynkowanej.

Podłoga i kanały wewnątrz budynku: w całym przyziemiu podłoga z pospółki oraz podkłady z keramzytobetonu lub betonu, z izolacją z dwóch warstw papy na lepiku (koszt izolacji ujęty w elemencie „Izolacje przeciwwilgociowe nadziemia”). Wzdłuż osi podłużnej budynku kanał gnojowy z betonu o szer. 90cm i gł. 20cm, z trzema studzienkami do odprowadzenia nieczystości płynnych.

Tynki i oblicowania wewnętrzne: ściany i sufity – tynk cementowo-wapienny kat. II. W pomieszczeniu dyżurki przy umywalce ściana wyłożona płytkami ceramicznymi do wys. 2 m.

Okna i drzwi zewnętrzne: okna drewniane krosnowe inwentarskie. W przyziemiu drzwi zewnętrzne drewniane, ocieplone, klepkowe oraz stalowo-drewniane. W paszarni wrota stalowo-drewniane, rozwierane, ocieplone. Na poddaszu drzwi deskowe pełne nieocieplone.

Drzwi wewnętrzne: w przyziemiu drzwi wewnętrzne drewniane oraz stalowo-drewniane. Na poddaszu drzwi deskowe pełne.

Roboty malarskie: ściany i sufity wewnętrzne – malowane mlekiem wapiennym. Okna, drzwi i wrota drewniane oraz ślusarka malowane farbami olejnymi.

Posadzki: w przyziemiu – betonowe oraz terakota (w pomieszczeniu dyżurki). Na poddaszu posadzka cementowa.

Inne roboty wykończeniowe wewnętrzne: balustrady stalowe na stropie, wokół otworów zrzutowych oraz przy schodach wewnętrznych. Elementy ślusarsko – kowalskie -klapy kanałów zrzutowych ze stali.

Elewacje: tynk cementowo-wapienny kat. III.

Różne roboty zewnętrzne: opaski wokół budynku z płyt chodnikowych betonowych oraz podjazdy betonowe na podkładzie z pospółki.

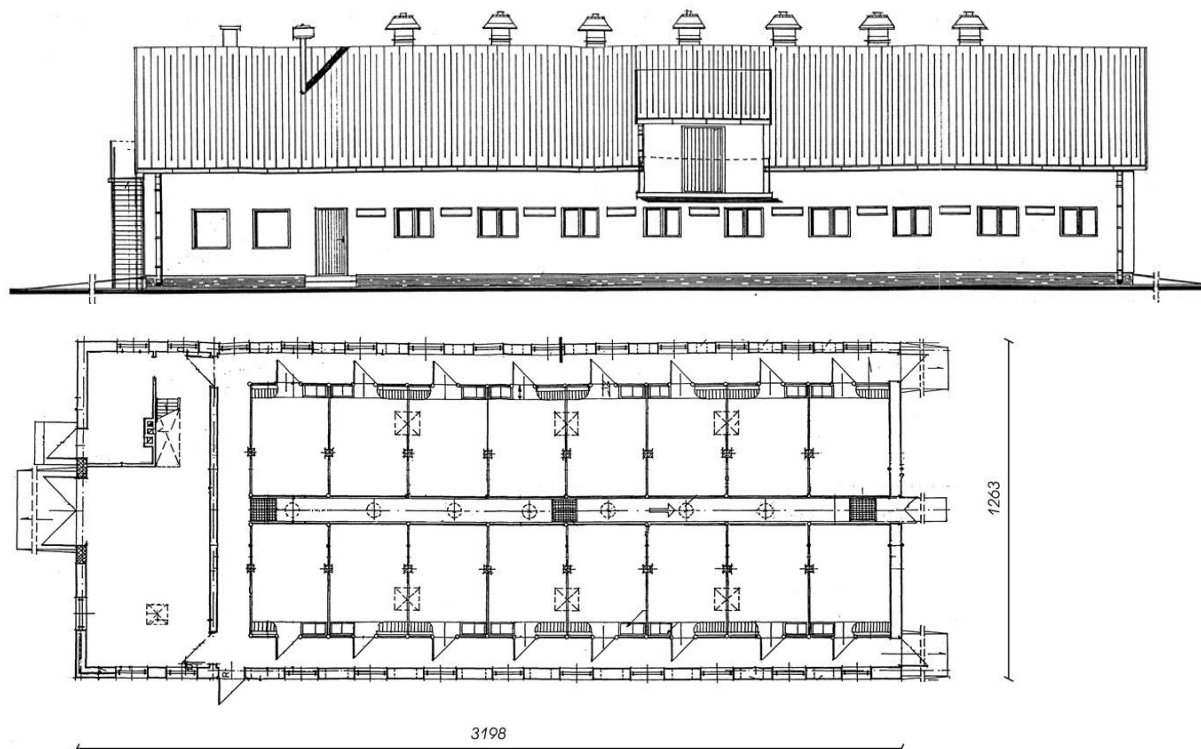
2. INSTALACJE I URZĄDZENIA TECHNICZNE.

Instalacje i urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne: instalacja wodociągowa z rur stalowych ocynkowanych (ciepła woda z przepływowego podgrzewacza) z armaturą kanalizacyjną z PCV z przyborami i urządzeniami. Kanalizacja gnojowicowa z rur kamionkowych.

Instalacje i urządzenia techniki wentylacyjnej: wentylacja mechaniczna – kanały z blachy stalowej ocynkowanej, wentylatory dachowe.

Instalacje i urządzenia elektro-energetyczne: złącza kablowe typu Z-1a mocowane na ścianie zewnętrznej budynku. Tablica rozdzielcza z pełnym wyposażeniem we wnęce. Połączenie rozdzielnic ze złączem zostało wykonane kablem YKY p/t (WLZ). Instalacja oświetleniowa z osprzętem n/t, szczelnym zakończona oprawami szczelnymi żarowymi IP-44. Osprzęt instalacyjny standardu podstawowego. Instalacja gniazd wtykowych oraz siłowych n/t z osprzętem szczelnym IP-44. Instalacja odgromowa nienaprzężona mocowana na wspornikach. Obiekt posiada instalację uziemiającą, połączenia wyrównawcze i ochronę przeciwporażeniową w układzie TN-S, realizowaną przez wyłączniki różnicowo-prądowe o znamionym prądzie różnicowym 30 mA.

3. WIDOK Z PRZODU I RZUT BUDYNKU.

Dla tak opisanego obiektu budowlanego wskaźnik ceny jednostkowej na poziomie cen 4 kwartał 2021 r. określony został w katalogu Sekocenbud-u jak poniżej:

Elementy scalone w ujęciu powierzchni użytkowej:

Lp.	Opis robót	Jedn. miary	Cena jedn. w zł.
1	Konstrukcje i elementy budowlane	m ²	893,80
2	Instalacje i urządzenia techniczne	m ²	239,70
Obiekt ogółem		m²	1 133,50

Wskaźnik cen w przeliczeniu na 1 m² powierzchni użytkowej budynku wynosi 1 133,50 zł,

Elementy scalone w ujęciu kubatury brutto:

Lp.	Opis robót	Jedn. miary	Cena jedn. w zł.
1	Konstrukcje i elementy budowlane	m ³	276,25
2	Instalacje i urządzenia techniczne	m ³	74,08
Obiekt ogółem		m³	350,33

Wskaźnik cen w przeliczeniu na 1 m³ kubatury brutto budynku wynosi 350,33 zł.

W cenniku podane zostały również wskaźniki branżowe dla różnych rodzajów robót, co daje możliwość modyfikowania wskaźnika ceny obiektu w nieco zmienionym wykonaniu. Przykładowo, cena jednostkowa wykonania dachu podana została w rozbiściu na:

- konstrukcja drewniana dachu.....89,79 zł/m² poł.
- pokrycie z blachy i lekka obudowa.....125,12 zł/m² poł.
- rynny i rury spustowe.....11,61 zł/m² poł

Zmiana drewnianej konstrukcji dachu na metalową (opisaną np. dla brojlerni obiekt BCO 1271-301 Sekocenbud) w cenie jednostkowej 230,08 zł/m² poł. wymaga dokonania odpowiedniej korekty wskaźnika (tj. w tym przypadku jego zwiększenie o 230,08-89,79 = 140,29 m² poł.).

W przypadku braku obiektu o charakterystyce odpowiadającej obiektowi kosztorysowanemu w dostępnej w ARiMR bazie (brak wskaźnika referencyjnego), należy starać się zastosować dane z innych źródeł (inne katalogi, prospekty, własne wyliczenia z innych kosztorysów, z praktyki itp.). Dopuszczalne jest też określanie

i porównywanie wskaźników częściowych, przykładowo wskaźników dla robót branżowych w podobnym obiekcie. Pomocniczo mogą być określone wskaźniki częściowe lub branżowe dla rodzaju robót, (np. dla poszczególnych robót branżowych, jak: ziemnych, ogólnobudowlanych, stolarki okiennej, instalacji elektrycznych itd.) i sumowanie ich lub porównywanie samych wskaźników.

Kosztorys uznaje się za poprawny, jeżeli wskaźnik ceny ustalony na podstawie kosztorysu nie jest wyższy o więcej niż 10% od wskaźnika referencyjnego ($W_k \leq 1,1 W_r$). W kosztorysie określonym jako poprawny wszystkie występujące w nim ceny jednostkowe i wartość kosztorysowa są poprawne i uznaje się za nieprzekraczające wartości rynkowych.

Jeżeli wskaźnik ceny obiektu/robót ustalony na podstawie kosztorysów inwestorskich (W_k) będzie większy o więcej niż 10% od wskaźnika referencyjnego (W_r), to w kosztorysach inwestorskich sprawdzane powinny być pozycje kosztorysowe w taki sam sposób, jak dla przypadku braku możliwości ustalenia wskaźnika referencyjnego – patrz pkt B2 (metoda 2). Ceny jednostkowe sprawdzane powinny być pod kątem ich zawyżenia o więcej niż 10% w stosunku do ceny referencyjnej. W przypadku gdy suma wartości wszystkich wybranych pozycji w kosztorysie będzie przekraczać sumę wartości referencyjnych o ponad 10%, to każde zawyżenie pozycji o ponad 10% w takim kosztorysie będzie wymagało złożenia wyjaśnień od podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy. Dla cen jednostkowych niemożliwych do określenia należy poprosić podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o przedstawienie kalkulacji szczegółowych tych cen.

Jeżeli dla operacji typu „*Modernizacja gospodarstw rolnych*” wskaźnik ceny obiektu/robót ustalony na podstawie kosztorysów inwestorskich będzie mniejszy o więcej niż 10% od wskaźnika referencyjnego, to należy sprawdzić, czy zaniżenie to nie miało wpływu na spełnienie warunku 30 % udziału kwoty pomocy w kosztach kwalifikowalnych. Należy dokonać wyliczenia procentowego wskaźnika udziału pomocy w kosztach kwalifikowalnych uwzględniających wyliczoną różnicę pomiędzy sumą wartości istotnych pozycji kosztorysu wyliczoną według cen referencyjnych, a sumą wartości tych samych pozycji w kosztorysie – wskaźnik = $\frac{\text{wnioskowana kwota pomocy}}{[\text{koszty kwalifikowalne} + (\text{suma wartości według cen referencyjnych} - \text{suma wartości kosztorysowych})]} \times 100 \%$.

Jeśli zaniżenie to powoduje spełnienia powyższego warunku (tak wyliczony wskaźnik jest mniejszy niż 30%), to należy poprosić podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o wyjaśnienia w zakresie pozycji, gdzie ceny jednostkowe w kosztorysie są niższe o więcej niż 10 % niż ceny referencyjne. Analizę kosztorysu należy prowadzić dla pozycji kosztorysowych, których wartość stanowi co najmniej 2,5% wartości kosztorysowej całości robót i łącznie stanowią nie mniej niż 75% wartości kosztorysowej całości robót.

B2) Metoda 2 - polegająca na sprawdzeniu w pełnym zakresie istotnych pozycji kosztorysu (dla której nie można określić wskaźnika ceny referencyjnej).

Weryfikacja kosztorysu inwestorskiego opiera się na porównaniu sumy wartości istotnych pozycji pobranych z kosztorysu (Σ wpk) z sumą wartości tych samych pozycji kosztorysowych określonych na podstawie średnich cen jednostkowych pobranych z bazy cen (Σ wpr).

Dla ustalenia sumy wartości istotnych pozycji w kosztorysach sprawdzane powinny być takie pozycje kosztorysowe, których wartość stanowi co najmniej 2,5% wartości kosztorysowej całości robót i łącznie stanowią nie mniej niż 75% wartości kosztorysowej całości robót.

W przypadku gdy suma wybranych pozycji stanowi mniej niż 75% wartości kosztorysowej całości robót, należy stopniowo obniżać wartość istotnych pojedynczych pozycji kosztorysowych, aż się osiągnie wymagany poziom minimum 75%. Natomiast, w przypadku, gdy suma wybranych pozycji znacznie przewyższa 75% wartości kosztorysowej całości robót, dopuszczalne jest zwiększenie wartości istotnych pojedynczych pozycji kosztorysowych (powyżej 2,5%), do osiągnięcia wymaganego poziomu minimum 75%. Ma to szczególne znaczenie przy małych inwestycjach budowlanych, dla których sprawdzenie istotnych pozycji o wartości co najmniej 2,5% wartości kosztorysowej, może skutkować sprawdzeniem kosztorysu nawet w 90% wartości kosztorysowej, co w konsekwencji znacząco wydłuża czas weryfikacji kosztorysu inwestorskiego.

Porównanie sprawdzanych cen i sumy wartości sprawdzonych pozycji kosztorysowych zalecane jest do przeprowadzenia w tabeli (załączanej następnie do dokumentacji wniosku jako tzw. ślad rewizyjny).

Przykładowa tabela porównania sum wartości istotnych pozycji pobranych z kosztorysu z sumą wartości tych samych pozycji kosztorysowych określonych na podstawie średnich cen jednostkowych pobranych z bazy cen (np. wykonane w arkuszu Excela).

Wycena kosztorysu

Znak sprawy:

Data weryfikacji (kwartał/ROK):

Wartość istotnej pozycji kosztorysu
(co najmniej 2,5% wartości kosztorysu):

Wartość kosztorysowa (z kosztorysu): **Wk= 107 655,02 zł**

Wartość istotnej pozycji kosztorysu
(co najmniej 2,5% wartości kosztorysu): **wpr= 2 691,38 zł**

Pozycje z kosztorysu	Ilość	Kosztorys		Cena rynkowa		Zawyżenie ceny jedn. [%]
		cena jedn.	wartość	cena jedn.	wartość	
2	23,24	417,48	9702,24	441,00	10248,84	-5,33%
3	18,92	491,15	9292,56	558,50	10566,82	-12,06%
5	4,76	1211,41	5766,31	1149,40	5471,14	5,39%
8	8,47	331,43	2807,21	335,50	2841,69	-1,21%
9	43,71	95,12	4157,70	77,60	3391,90	22,58%
12	154,57	99,89	15440,00	96,40	14900,55	3,62%
13	2,05	4062,89	8328,92	4158,50	8524,93	-2,30%
15	12,31	2255,59	27766,31	1880,40	23147,72	19,95%
Σ wpk [zł]			83261,25	Σ wpr [zł]	79093,59	5,27%

Udział sumy ww. pozycji w całym kosztorysie: **77%**

Zawyżenie kosztorysu: **5,27%**

Przykładowa tabela porównania sum wartości istotnych pozycji kosztorysowych wykazała, że sprawdzeniu podlegało: **77%** (Σwpk/Wk) wartości kosztorysowej robót, co stanowi więcej niż wymagane 75% .

Przyjęta wartość istotnej pozycji kosztorys. = **2 807,21 zł** Zbadana suma wartości istotnych pozycji kosztorys. jest zawyżona o ok.: **5,27%** w stosunku do cen rynkowych, co oznacza iż analizowany kosztorys należy uznać za poprawny, gdyż suma wartości istotnych pozycji kosztorysowych nie przewyższa o więcej niż **10%** sumy referencyjnej (**Σ wpr**) = **79 093,59 zł** obliczonej na podstawie dostępnej bazy cen

W tym przypadku, przyjmuje się, że ceny w kosztorysie są rynkowe.

Kosztorys dla tego przypadku uznaje się za poprawny, jeżeli suma wartości istotnych pozycji pobranych z kosztorysu nie jest wyższa o więcej niż 10% od sumy wartości tych samych pozycji kosztorysowych określonych na podstawie średnich cen jednostkowych pobranych z bazy cen (suma wartości referencyjna), tj $\Sigma wpk \leq 1,1) \Sigma wpr$.

Jeżeli suma wartości istotnych pozycji kosztorysowych obiektu/robót ustalona na podstawie kosztorysów inwestorskich (Σwpk) będzie wyższa o więcej niż 10% od sumy wartości tych samych pozycji kosztorysowych określonych na podstawie średnich cen jednostkowych pobranych z bazy cen (Σwpr), to należy rozpocząć weryfikację cen jednostkowych ustalonych istotnych pozycji kosztorysowych (zawartych w ww. tabeli) pod kątem ich zawyżenia o więcej niż 10% w stosunku do ceny referencyjnej i każde takie zawyżenie będzie wymagało złożenia wyjaśnień od podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy. Dla cen jednostkowych niemożliwych do określenia należy poprosić podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o przedstawienie kalkulacji szczegółowych tych cen.

Jeżeli dla typu operacji *Modernizacja gospodarstw rolnych* suma wartości istotnych pozycji kosztorysowych obiektu/robót ustalona na podstawie kosztorysów inwestorskich będzie mniejsza o więcej niż 10% od sumy wartości referencyjnej tych samych pozycji kosztorysowych (Σwpr), to należy dokonać sprawdzenia, czy zaniżenie to nie miało wpływu na spełnienie warunku 30 % udziału kwoty pomocy w kosztach kwalifikowalnych. Jeśli zaniżenie to powoduje spełnienia powyższego warunku, to należy poprosić podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o wyjaśnienia w zakresie pozycji, gdzie ceny jednostkowe w kosztorysie są niższe o więcej niż 10 % niż ceny referencyjne.

C) Zasady sprawdzania przedmiaru w kosztorysie.

W każdym kosztorysie inwestorskim (nawet jeżeli na podstawie wskaźnika ceny obiektu został on uznany za poprawny) sprawdzane powinny być wyliczenia przedmiarów robót dla pozycji kosztorysowych:

a) w przypadku gdy wskaźnik ceny obiektu określony w oparciu o kosztorys nie jest wyższy o więcej niż 10% wskaźnika cen referencyjnych lub dla operacji typu „*Modernizacja gospodarstw rolnych*” jest niższy o ponad 10%, ale nie wpływa to na spełnienie warunku 30% udziału kwoty pomocy w kosztach kwalifikowalnych:

- których wartość jest większa od 4 % wartości kosztorysowej całego kosztorysu,
- określających cechy charakterystyczne obiektu i które mogą podlegać kontroli na miejscu podczas autoryzacji płatności {np. powierzchnia zabudowy w zakresie nieprzekraczającym 5%, czy wymiary zewnętrzne budynku (wysokość, długość lub szerokość) w zakresie nieprzekraczającym 2% lub ilość okien czy ilość drzwi w stosunku do określonej w dokumentacji projektowej},
- które mają wpływ na ustalenie wskaźnika ceny obiektu z kosztorysu (np. powierzchnia użytkowa, kubatura itp.) oraz

b) w pozostałych przypadkach

- które uznane zostały za pozycje istotne lub pozycje, których suma stanowi nie mniej niż 75% wartości kosztorysowej całości robót,

D) Pozostawienie śladu rewizyjnego ze sprawdzenia cen jednostkowych.

W przypadku, gdy sprawdzenie cen jednostkowych było wymagane do dokumentacji wniosku należy obowiązkowo załączyć wydruki lub kserokopie cen jednostkowych dla wszystkich istotnych pozycji kosztorysu inwestorskiego. Wydruki te mogą być wykonane z bazy cen jednostkowych lub z bazy nakładów rzeczowych wykonywanych robót budowlanych, ze stron internetowych lub innych materiałów. Można również wykonać i załączyć kosztorys porównawczy wykonany dla istotnych pozycji lub tabelaryczne porównanie cen jednostkowych dla tych pozycji kosztorysowych.

Pracownik weryfikujący kosztorys powinien w odrębnej notatce służbowej wykazać, jakie źródła wykorzystał do pozyskania cen rynkowych do sprawdzania istotnych pozycji kosztorysowych (przykładowo z podaniem nazwy katalogu, wydawcy, roku wydania i numerów tablic). W notatce powinien również przedstawić wyniki analizy określającej przyjęty dla danego kosztorysu poziom istotności (wartość wskaźnika wartości kosztorysowej i wskaźnika referencyjnego z podaniem źródła jego pozyskania). Do dokumentacji wniosku należy załączyć opis ustalenia wskaźnika ceny jednostkowej (opisać porównywalne cechy charakterystyczne obiektu z wniosku i referencyjnego, wskaźniki częściowe, jeżeli były określane itd.) oraz załączyć wydruk/kserokopię stron z katalogu bazy cen, na których określony został wskaźnik ceny jednostkowej.

Gdy pracownik uzna, iż zachodzi potrzeba wyjaśnienia przyczyn zawyżenia istotnych pozycji kosztorysu wyjaśnienia braków, poprawy przedmiaru lub innych wyjaśnień, to powinien dokładnie opisać te braki w notatce służbowej. W notatce tej powinno być jednoznacznie wskazane miejsce występowania braków (rozbieżności cen, wyliczeń przedmiarowych itd.), powinny zostać określone pozycje przykładowe, poprawne wartości średnich rynkowych cen jednostkowych z podaniem miejsca pobrania tej wartości oraz miejsce wystąpienia niejasności/błędów przedstawionych wyliczeń przedmiarowych, poprawne wyliczenia przedmiarowe, jeżeli będzie to możliwe do określenia. Notatka musi umożliwić jednoznacznie określenie braków w dokumentacji kosztorysowej i zalecane jest dołączenie kserokopii dokumentacji wniosku z naniesionym miejscem wystąpienia braku. Ustalenia dotyczące stanu faktycznego należy udokumentować w notatce.

Niektóre zakresy sprawdzania kosztorysów spoczywają na pracownikach weryfikujących wnioski, np. sprawdzenie, czy zakres rzeczowy robót budowlanych ustalony w przedmiarze robót odpowiada zakresowi robót przyjętych we wniosku i biznesplanie. Notatkę należy sporządzić do każdego kosztorysu.

Przykładowy wzór notatki z przeprowadzonej weryfikacji kosztorysu inwestorskiego:

Data sporządzenia notatki:

Znak Sprawy:

Kosztorys inwestorski: (nazwa).....

Podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy: (Imię i nazwisko).....

Sprawdzenie: (pierwsze/po uzupełnieniu...).....

A) Metoda weryfikacji kosztorysu.

Np. przy weryfikacji kosztorysu inwestorskiego wykorzystano Metodę 1, zgodnie z którą został porównany wskaźnik ceny obiektu {podać nazwę obiektu budowlanego wynikającego z projektu budowlanego lub zgłoszenia, lub opisu dot. inwestycji} o powierzchni użytkowej {podać ilość}m² lub kubaturze {podać ilość}m³ z kosztorysu inwestorskiego ze wskaźnikiem referencyjnym obiektu {podać nazwę obiektu, która została uwzględniona w bazie cenowej} ustalonym na podstawie dostępnej bazy cenowej {podać nazwę bazy, np. Bistyp, Sekocenbud, Intercenbud itp.} w zakresie {podać numer kwartału i rok wydania oraz nazwę katalogu, ew. numerów tablic, np. 2 kwartału 2021 r., obiekt BCO 1271-201 lub 2 kwartału 2021 r., obiekt BCOID.1.051}.

lub:

przy weryfikacji kosztorysu inwestorskiego wykorzystano Metodę 2, zgodnie z którą zostały porównane sumy wartości istotnych pozycji obiektu {podać nazwę obiektu budowlanego wynikającego z projektu budowlanego lub zgłoszenia, lub opisu dot. inwestycji} o powierzchni użytkowej {podać ilość}m² lub kubaturze {podać ilość}m³ z kosztorysu inwestorskiego z sumą wartości tych samych pozycji kosztorysowych określonych na podstawie średnich cen jednostkowych pobranych z ogólnodostępnych baz cenowych {podać nazwę bazy, np. Bistyp, Sekocenbud, Intercenbud itp., przy czym dopuszczalne jest stosowanie więcej niż jednej bazy cenowej, w przypadku gdy w danej bazie nie występują średnie ceny jednostkowe weryfikowanej pozycji z kosztorysu inwestorskiego}.

B) Braki formalne w dokumentacji projektowej.

Np. brak dokumentacji projektowej z naniesionymi wymiarami pozwalającymi na sprawdzenie przedmiaru robót, brak istotnych elementów projektu budowlanego – brak planu zagospodarowania działki, brak projektu technicznego, przedstawiony projekt architektoniczno-budowlany nie jest spójny – wymiary na rzutach (rys nr ...) nie odpowiadają wymiarom w planie zagospodarowania czy w projekcie technicznym, dokumentacja budowlana jest niekompletna – brak przykroi A-A oraz C-C, zamieszczony w dokumentacji projektu budowlanego opis nie zawiera opisu przeznaczenia planowanego do wybudowania obiektu budowlanego - zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego, oprawia się następujące elementy projektu budowlanego: projekt zagospodarowania działki lub terenu, projekt architektoniczno-budowlany, projekt techniczny, opinie, uzgodnienia, pozwolenia i inne dokumenty (...) i dodatkowo zgodnie z § 20 ust. 1 tego rozporządzenia, część opisowa projektu architektoniczno-budowlanego zawiera m.in.: rodzaj i kategorię obiektu budowlanego będącego przedmiotem zamierzenia budowlanego, zamierzony sposób użytkowania oraz program użytkowy obiektu budowlanego, natomiast część rysunkowa projektu architektoniczno-budowlanego (§ 21) zawiera m.in.: rzuty wszystkich charakterystycznych poziomów, charakterystyczne przekroje, widoki; opisane w projekcie budowlanym przeznaczenie obiektu jest odmienne od przeznaczenia opisanego w biznesplanie załączonym do wniosku – patrz str. ... biznesplanu i str. . projektu (w załączeniu).

C) Braki formalne w dokumentacji kosztorysowej

Np. brak dokumentacji kosztorysowej dla części przedsięwzięcia budowlanego; odmienne założenia kosztorysowe przyjęte dla różnych części przedsięwzięcia - ,

.....

D) Karta weryfikacji kosztorysu wypełniana przez osobę weryfikującą kosztorys**1. Przedmiar robót został prawidłowo opracowany**

Uwagi/komentarze

.....

Np. zgodność przedmiaru z projektem/wymiarami na rysunkach charakterystycznych; uwagi dotyczące wyliczenia przedmiarów w poszczególnych pozycjach kosztorysu; poprawność wyliczenia i wskazanie sposobów obliczania ilości robót; niepoprawne jednostki przedmiarowej w kosztorysie ze wskazaniem miejsca występowania i wskazaniem podstawy przyjęcia poprawnej jednostki; uwagi naniesione na załączonych kserokopii z przedmiaru, np. w kosztorysie zastosowano niewłaściwe jednostki przedmiarowe, w poz. ... zdjęcie warstwy humusu obliczono w m³ kubatury gruntu, a jednostką przedmiarową powinien być m² powierzchni, po dokonaniu uzupełnień i poprawieniu błędów przedmiar robót jest poprawny; w zakresie kosztów kwalifikowalnych zastosowano w poz. nr. ... wskaźnikowe jednostki przedmiarowe, itp.

TAK	DO UZUP

2. Kalkulacja w kosztorysie jest zgodna rzeczowo z przedmiarem robót budowlanych

TAK	DO UZUP

Uwagi/komentarze

.....
Np. jednostki przedmiarowe w kosztorysie odpowiadają jednostkom przedmiarowym w przedmiarze; występujące pomyłki i błędy we wskazanych pozycjach kosztorysu; przedmiar robót nie jest zgodny z kosztorysem – poz. nr. ... przedmiaru nie odpowiadają odnośnym pozycjom w kosztorysie; nie wszystkie pozycje z przedmiaru są umieszczone w kosztorysie itp.

3. Opis pozycji kosztorysu robót budowlanych przewidzianych do wykonania jest zgodny z podstawą wyceny

TAK	DO UZUP

Uwagi/komentarze

.....
Np. pozycja nr. w kosztorysie jest opisana niezgodnie z opisem w podstawie wyceny; zastosowana metoda analogii jest nieodpowiednia w pozycji kosztorysu nr.; roboty ziemne planowane są do wykonania jako nowa inwestycja na działce budowlanej, a zastosowano podstawę wyceny dla robót remontowych; roboty budowlane zostały tak opisane, że występuje możliwość identyfikacji jednostki kosztorysowej w oparciu o powszechnie stosowane katalogi; występuje powtarzanie (dublowanie) tych samych robót w innych pozycjach kosztorysu w poz. nr. kosztorysu itp.

4. Ceny jednostkowe obiektu/robót są rynkowe lub uzasadnienie przyjętej ceny wystarczające

TAK	DO UZUP

jest

Uwagi/komentarze

.....
Np. podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy przedstawił uzasadnienie przyjęcia cen jednostkowych wyższych o więcej niż 10% od średniej ceny wskazanej w piśmie w pozycjach kosztorysu, co wymaga przedstawienia uzasadnienia; podane w kosztorysie ceny jednostkowe mogą być rażąco zaniżone; ceny jednostkowe czynników produkcji do kalkulacji szczegółowej są zawyżone w pozycjach wyszczególnionych poniżej... ; porównanie wskaźnika ceny jednostkowej z kosztorysu do wskaźnika wskazuje, że kosztorys jest poprawny i zamieszczone w nim ceny jednostkowe są cenami rynkowymi; kalkulacja własna ceny jednostkowej wymaga uzasadnienia itp.

5. Kosztorys zawiera poprawnie wyliczoną wartość kosztorysową

TAK	DO UZUP

Uwagi/komentarze

.....
Np. porównanie sumy wartości istotnych pozycji z kosztorysu z sumą wartości tych samych pozycji kosztorysowych określonych na podstawie średnich cen jednostkowych pobranych z bazy cen wskazuje, że kosztorys jest poprawny i wyliczona wartość kosztorysowa robót nie przekracza wartości rynkowej itp.

6. Koszty kwalifikowalne zostały poprawnie określone i wydzielone

TAK	DO UZUP

Uwagi/komentarze

.....
Np. cały obiekt budowlany będzie służył wyłącznie realizacji operacji; podany przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy przelicznik do wydzielenia kosztów kwalifikowalnych jest niepoprawny, ponieważ (podać wyliczenie z uzasadnieniem); nie ma możliwości zaliczenia do kosztów kwalifikowalnych zakupu używanych materiałów budowlanych – w związku z powyższym proszę o usunięcie z kosztów kwalifikowalnych poz. zestawienia materiałów budowlanych itp.

7. Kosztorys inwestorski jest zgodny rzeczowo i finansowo z Zestawieniem rzeczowo-finansowym.

TAK	DO UZUP

Uwagi/komentarze

.....
Np. elementy scalone z kosztorysu przeniesiono poprawnie do zestawienia rzeczowo-finansowego;

po podsumowaniu elementów scalonych stwierdza się, że kosztorys jest zgodny rzeczowo i finansowo z Zestawieniem rzeczowo-finansowym; itp.

E) Wystąpienie z prośbą o uzasadnienie zawyżenia/zaniżenia cen jednostkowych.

Pracownik weryfikujący kosztorys (kosztorysant) w notatce służbowej przekazywanej pracownikowi merytorycznemu musi określić poprawne wartości i miejsca występowania braków oraz sformułować prośbę o dostarczenie wyjaśnienia wielkości cen jednostkowych przyjętych w kosztorysie oraz prośbę o ewentualną poprawę występujących braków w przypadku braku uzasadnienia wartości przyjmowanych cen jednostkowych.

Jednocześnie w piśmie na uzupełnienie należy zaznaczyć, że pozostałe ceny jednostkowe w kosztorysie zostały sprawdzone i uznane za poprawne, w związku z tym nie mogą podlegać zmianie na uzupełnieniu.

Jako uzasadnienie zawyżenia cen może być przedstawiona przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy kalkulacja ceny jednostkowej z uwzględnieniem kosztów wszystkich składników robót budowlanych ujętych w tej cenie (np. cena wykonania wykopu obejmuje cenę szalowania ścian wykopu) lub wyjaśnienie zasadności takiej konstrukcji ceny przy uwzględnieniu specyfiki wykonania robót w ograniczonej przestrzeni, występowania warunków uciążliwych itp.

F) Korekta nieuzasadnionych cen jednostkowych w kosztorysie.

Gdyby podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie przedstawił żadnego wyjaśnienia lub przedstawione wyjaśnienie dotyczące zawyżenia wielkości cen jest niewystarczające i nie wyrażał zgody na zmniejszenie cen robót budowlanych do ich wartości rynkowych (wskazanych przez pracownika w ogólnie dostępnych bazach cen), to należy ponownie wezwać podmiot do wyjaśnienia. W przypadku braku wyjaśnień lub wyjaśnień niewystarczających, Agencja może odmówić przyznania pomocy.

Podobnie należy postępować dla typu operacji *Modernizacja gospodarstw rolnych* w przypadku zaniżenia cen jednostkowych w kosztorysie inwestorskim, jeżeli to zaniżenie ma wpływ na przyznawaną pomoc.

Wyjaśnienia do poszczególnych punktów karty weryfikacji oceny kosztorysowej:

Punkt 1. Przedmiar robót został prawidłowo opracowany

W tym punkcie pracownik weryfikujący powinien sprawdzić między innymi, czy dokonano poprawnego wyliczenia ilości jednostek przedmiarowych w istotnych pozycjach kosztorysowych opisanych we wstępie. Przedmiar powinien odnosić się do robót podstawowych. Za roboty podstawowe uważa się minimalny zakres prac, które po wykonaniu są możliwe do odebrania pod względem ich ilości i wymogów jakościowych oraz uwzględniają przyjęty stopień zagregowania robót.

Sprawdzić należy również, czy przedmiar w zakresie istotnych pozycjach kosztorysowych można zweryfikować na podstawie wymiarów z załączonych do wniosku rysunków charakterystycznych i planów sytuacyjnych. W przypadku stwierdzenia błędów w wymiarowaniu, niejasności dotyczących poprawności wymiarów naniesionych na rysunkach, braku pewnych wymiarów oraz w sytuacji, gdy brak jest możliwości sprawdzenia znaczących pozycji przedmiarowych (tj. określających duże ilości jednostek przedmiarowych), należy poprosić podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o dodatkowe wyjaśnienia lub poprawienie przedmiaru.

W przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy przedstawia w ramach uzupełnienia błędny przedmiar robót, można wniosek odrzucić na podstawie *Oświadczenia podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy z części VII wniosku* (gdzie zamieszczono zapis „*Oświadczam, że informacje zawarte we wniosku oraz jego załącznikach są prawdziwe i zgodne ze stanem prawnym i faktycznym (...)*”).

Sprawdzamy, czy jednoznacznie zidentyfikowano planowane do wykonania roboty. Należy sprawdzić poprawność przyjętych jednostek przedmiarowych oraz poprawność wyliczenia istotnych pozycji przedmiaru pod kątem określenia ilości jednostek przedmiarowych, np. czy nie ma powtarzania przedmiaru do tych samych robót. Zaleca się w pierwszej kolejności wykonać sprawdzenie poprawności wyliczeń dla wybranych pozycji kosztorysu, które określają znaczące ilości jednostek przedmiarowych, tj. takich, które mają duży wpływ na wartość kosztorysową (często określają koszt w wysokości 5-10% wartości kosztorysowej).

Przedmiar na potrzeby przyznania pomocy w zakresie kosztów kwalifikowalnych nie może zawierać wskaźnikowych jednostek przedmiarowych (kosztorys musi być wykonany z wyłączeniem możliwości stosowania wskaźników cen jednostkowych, jako podstawy określania wartości kosztorysowej robót). Przykładowo, przedmiar instalacji nie może być ujęty z powierzchni użytkowej, gdyż muszą być wyliczone elementy składowe instalacji tak, by możliwe było sprawdzenie ich zakresu ewentualnie przeprowadzenie kontroli na miejscu.

W punkcie tym należy ponadto sprawdzić, czy zakres rzeczowy robót budowlanych ustalony w przedmiarze robót odpowiada zakresowi robót przyjętych w we wniosku i biznesplanie, czy jest zgodny z celem operacji określonym we wniosku. Dodatkowo należy sprawdzić, czy zakres przedmiaru odnosi się do robót zgłoszonych przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy do wykonania w organie administracji budowlanej.

W przypadku wątpliwości, czy roboty przedstawione w kosztorysie, a wykonywane na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę lub zgłoszenia wykonania robót budowlanych służą realizacji celów wnioskowanej operacji, pracownik może wezwać podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy do przedstawienia dodatkowych wyjaśnień lub do przedłożenia projektu budowlanego lub innej dokumentacji projektowej, w celu wyjaśnienia wszystkich wątpliwości. Brak wyjaśnienia dotyczącego domniemyanych błędów i braków w przedmiarze (np. brak wymiarów na rysunkach, dublowanie pozycji przedmiarowych itd.) może być podstawą odmowy przyznania pomocy.

Odpowiedź „TAK” należy zaznaczyć w przypadku, gdy przedmiar w zakresie istotnych pozycji kosztorysowych nie zawiera błędów (merytorycznych lub rachunkowych), dublowania robót oraz daje możliwości sprawdzenia wyliczeń znaczących ilości robót oraz zakres rzeczowy robót budowlanych odpowiada zakresowi robót przyjętych w dokumentach formalno-prawnych oraz w charakterystyce inwestycji zamieszczonej we wniosku.

Odpowiedź „DO UZP” należy zaznaczyć w przypadku, gdy istnieją niezgodności lub braki w przedmiarze bądź załączonych planach sytuacyjnych lub rysunkach charakterystycznych, które wymagają wyjaśnienia lub uzupełnienia przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy. Odpowiedź „DO UZP” należy zaznaczyć również w sytuacji, gdy nie występuje zgodność zakresu rzeczowego robót budowlanych opisanych w przedmiarze z zakresem robót przyjętych w dokumentach formalno-prawnych (takich jak: załączone do wniosku rysunki z projektu budowlanego, elementy specyfikacji warunków wykonania i odbioru robót, charakterystyka techniczna wykonania robót, informacja o planowanym przedsięwzięciu, jeżeli były dołączone do wniosku) oraz we wniosku i biznesplanie.

Punkt 2. Kalkulacja w kosztorysie jest zgodna rzeczowo z przedmiarem robót budowlanych

Należy sprawdzić, czy wszystkie pozycje z przedmiaru zostały przeniesione do kosztorysu. Opis pozycji powinien być jednoznaczny w przedmiarze oraz w kosztorysie. W kosztorysie pozycje robót powinny być porównywalne z przedmiarem robót. Jednostki przedmiarowe powinny być takie same w odpowiednich pozycjach przedmiaru i kosztorysu.

Odpowiedź „TAK” należy zaznaczyć w przypadku, gdy wszystkie pozycje z przedmiaru są umieszczone w kosztorysie oraz wszystkie jednostki przedmiarowe są zgodne.

Odpowiedź „DO UZP” należy zaznaczyć w przypadku, gdy nie występuje powyższa zgodność. W tej sytuacji należy zwrócić się do podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o dodatkowe wyjaśnienia.

Punkt 3. Opis pozycji kosztorysu robót budowlanych przewidzianych do wykonania jest zgodny z podstawą wyceny

Należy sprawdzić, czy roboty budowlane zostały tak opisane, że występuje możliwość identyfikacji jednostki kosztorysowej w oparciu o powszechnie stosowane katalogi oraz możliwe jest określenie cen z tych katalogów (pozycje przedstawione w kosztorysie inwestorskim powinny być tak opisane, by nie było wątpliwości czy odpowiada on opisowi występującemu w odpowiednich katalogach, na podstawie których określa się ceny jednostkowe).

Opis obiektów i robót powinien w miarę szczegółowo odzwierciedlać rodzaj i sposób planowanych do wykonania robót, gdyż pominięcie części opisów tych pozycji w stosunku do opisu pozycji katalogowych może oznaczać (sugerować) np. dublowanie tych samych robót w innych pozycjach kosztorysu.

Przykład: opis pozycji w katalogu zawiera wykonanie izolacji uszczelniającej złożonej z dwóch warstw, a podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dwukrotnie powtarza tę pozycję opisując ją raz jako „pierwsza warstwa uszczelnienia”, a następnie powtarza ją z opisem druga „warstwa uszczelnienia”.

Opis robót budowlanych powinien być kompletny i ujmować wszystkie elementy i składniki planowanych do wykonania robót.

Przykładowo, jeżeli robota obejmuje tynkowanie na wysokości z rusztowania, to w skład opisu tej roboty powinny wchodzić również czynności związane z ustawieniem, czasem postoju rusztowania (czasem wykonania robót tynkarskich) oraz z rozbiorą rusztowania, jeżeli tak przewiduje technologia wykonania robót. Natomiast, jeżeli planowane jest oddzielne przedmiarowanie dla rusztowania oraz oddzielne dla tynkowania, to opisy tych robót powinny być odpowiednio rozdzielone.

Odpowiedź „TAK” należy zaznaczyć, jeżeli opis przewidzianych do wykonania robót budowlanych jest kompletny i jednoznacznie opisuje planowane do wykonania roboty budowlane.

Odpowiedź „DO UZP” należy zaznaczyć, jeżeli opis przewidzianych do wykonania robót budowlanych jest niekompletny i mogą z tego powodu występować podejrzenia o dublowanie robót, mogą wystąpić trudności z identyfikacją roboty z powszechnie stosowanymi katalogami lub inne utrudnienia przy weryfikacji wniosków.

Punkt 4. Ceny jednostkowe obiektu/robót są rynkowe lub uzasadnienie przyjętej ceny jest wystarczające

Wstępnie kosztorysant weryfikujący kosztorys powinien dokonać analizy kosztorysu z wytypowaniem istotnych pozycji kosztorysowych, zgodnie z instrukcją zamieszczoną na początku instrukcji w części II. OCENA MERYTORYCZA KOSZTORYSU. W części tej opisana jest metoda sprawdzania, czy kosztorys jest poprawny. W kosztorysie określonym jako poprawny ceny jednostkowe i wartość kosztorysowa są poprawne i nie przekraczające wartości rynkowych. Jeżeli kosztorys jest poprawny, to również występujące w nim ceny jednostkowe niemożliwe do określenia uznaje się za poprawne.

Najczęściej wykorzystywaną w Agencji bazą cen rynkowych jest baza informacji o cenach w budownictwie opracowana przez BISTYP Consulting Sp. z o.o. (zawierająca między innymi ceny jednostkowe wykonania robót budowlanych i obiektów budowlanych, ceny jednostkowe materiałów, najmu sprzętu oraz ceny maszyn i urządzeń). Oddziały Regionalne mogą również dokonywać sprawdzenia cen jednostkowych i nakładów rzeczowych w innych bazach cenowych. Przyjmuje się, że każda średnia cena jednostkowa pobrana z bazy cen dla porównywalnych robót budowlanych może być wykorzystana do weryfikacji cen jednostkowych w kosztorysach inwestorskich.

W punkcie tym sprawdzane są ceny jednostkowe w kosztorysach uproszczonych oraz szczegółowych. Kosztorysy uproszczone są sporządzone na podstawie określonych cen jednostkowych, które należy porównywać z cenami w dostępnej w Agencji bazie cenowej. W tym celu należy w katalogu wybrać odpowiedni poziom cen na kwartał, w którym został opracowany kosztorys. Jest to o tyle ważne, że ceny za roboty budowlane zróżnicowane, zmieniają się z upływem czasu.

W kosztorysach szczegółowych, z uwagi na ich wykonanie w oparciu o formułę pierwszą, ceny jednostkowe są wyliczone dla każdej pozycji na podstawie nakładów rzeczowych wykonania robót budowlanych. Cena jednostkowa wyliczona na podstawie nakładów rzeczowych powinna zawierać w sobie również wszystkie wymagane narzuty (koszty pośrednie i zysk, jeżeli są należne), więc powinna występować pełna porównywalność ceny jednostkowej wyliczonej w kosztorysie szczegółowym z ceną określoną w powszechnie stosowanych katalogach, np. z bazą BISTYP-u lub z inną bazą cenową. Oddziały Regionalne dysponujące bazą cen nakładów rzeczowych robót budowlanych mogą również sprawdzać wielkość poszczególnych nakładów rzeczowych niezbędnych do wykonania robót budowlanych, określając jaki wpływ na cenę jednostkową mają poszczególne nakłady rzeczowe (np. ceny materiałów budowlanych).

W przypadku, gdy kosztorys szczegółowy został wykonany w oparciu o formułę drugą (narzuty dodano dopiero na końcu kosztorysu lub rozdziału), nie występuje porównywalność ceny jednostkowej z kosztem jednostkowym z kosztorysu). Koszt jednostkowy jest zawsze mniejszy od ceny jednostkowej i nie należy go porównywać. W takiej sytuacji należy poprosić podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy o przedstawienie właściwego kosztorysu wykonanego w oparciu o formułę pierwszą, wg. której bezpośrednio w każdej pozycji kosztorysowej dodawane są należne narzuty i obliczana jest cena jednostkowa robót podstawowych w tej pozycji. Należy dodatkowo zwrócić uwagę, czy wartości narzutów nie zostały policzone dwukrotnie, tj. jeden raz w każdej pozycji kosztorysowej i drugi raz na końcu kosztorysu lub na końcu każdego rozdziału.

Gdy uznano, że przedstawiony kosztorys nie jest poprawny, to sprawdzeniu w kosztorysie podlegają istotne ceny jednostkowe mając na uwadze kryterium rynkowości tych cen (zawyżenie, lub zniżenie cen w sytuacjach opisanych w części wstępnej).

Gdy cena jednostkowa jest wyższa lub niższa od ceny w dostępnej dla Agencji bazie cenowej w sposób opisany w części „Metodyka sprawdzania kosztorysów inwestorskich”, należy zwrócić się do podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy z prośbą o przedstawienie uzasadnienia jej wartości, np. poprzez przedstawienie kalkulacji ceny jednostkowej z uwzględnieniem kosztów wszystkich składników robót budowlanych ujętych w tej cenie lub wyjaśnienie zasadności takiej konstrukcji ceny przy uwzględnieniu specyfiki regionalnej.

Podobnie należy postępować dla operacji typu *Modernizacja gospodarstw rolnych* w przypadku, gdy cena jednostkowa w kosztorysie inwestorskim jest niższa od ceny w dostępnej dla Agencji bazie cenowej.

W przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy dokonuje zmniejszenia wartości cen robót do wartości rynkowych lub uzasadnia podstawy zawyżenia cen, pracownik weryfikujący wniosek odnotowuje ten fakt i umieszcza w notatce służbowej w teczce sprawy wskazując, że przyjęte ceny są uzasadnione i nie przekraczają ich wartości rynkowych.

Pewne trudności mogą powstać przy sprawdzaniu cen jednostkowych na roboty wykonywane w nowych lub nowatorskich technologiach, przy stosowaniu nowych materiałów, przy zwiększonym standardzie planowanych do wykonania robót itp. W takiej sytuacji pomocne mogą być oferty wykonawców na realizację robót wg takich technologii lub na dostawę nowych materiałów. Jedna poprawnie wykonana oferta (przykładowo zawierająca kosztorys ofertowy na dostawę ocieplonych nowym materiałem drzwi do chłodni oraz na montaż tych drzwi) może być wystarczająca do uzasadnienia kosztu wykonania robót. Ceny robót wykonywanych w nowych technologiach wykonawczo-materiałowych mogą być również sprawdzane na podstawie katalogów opracowanych przez dostawców tych technologii (rozwiązania systemowe) lub innych materiałów dostarczonych przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy, bądź na podstawie informacji pobranych z Internetu.

W przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy samodzielnie kupuje materiały budowlane i samodzielnie je montuje np. korytka kablowe, rozdzielnice kablowe (bez wyposażenia)/wykonuje roboty budowlane we własnym zakresie (tak zwanym „systemem gospodarczym”), kosztem kwalifikowalnym jest np. koszt zakupu materiałów, wyrażony w cenach netto (np. korytek kablowych, kołków rozporowych, wkretów, rozdzielnic kablowych w przypadku obszaru zielona energia w gospodarstwie). W takiej sytuacji załącznikiem do kosztorysu inwestorskiego powinno być zestawienie materiałów budowlanych wykonanych na podstawie wskaźników zużycia tych materiałów w danych robotach budowlanych. Podobnie w przypadku wynajmowania maszyn budowlanych – konieczne jest przedstawienie zestawienia czasu pracy maszyn.

Pracownik w takim przypadku powinien dokonać sprawdzenia w dostępnej bazie, czy nakłady rzeczowe niezbędne do wykonania robót budowlanych (ceny nabycia materiałów budowlanych, ceny wynajmu i pracy sprzętu lub ceny robocizny) nie przekraczają wartości rynkowych.

W kosztorysie inwestorskim powinny być wydzielone niekwalifikowalne składniki kosztów robót budowlanych (przykładowo robocizny, jeżeli jest ona niekwalifikowalna).

W zakresie kosztów niekwalifikowalnych kosztorys może być sporządzony na podstawie wskaźników cen jednostkowych.

Odpowiedź „**TAK**” należy zaznaczyć, jeżeli ceny jednostkowe wykonania robót budowlanych nie są wyższe niż ceny jednostkowe określone w dostępnych w Agencji zbiorach cen jednostkowych (lub nie są zaniżone w opisany sposób) lub przedstawione przez podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy uzasadnienie przekroczenia wartości cen jednostkowych jest wystarczające.

Odpowiedź „**DO UZP**” należy zaznaczyć, gdy nie są spełnione powyższe warunki.

W przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie wyrazi zgody na zmniejszenie cen jednostkowych do uzasadnionych wartości rynkowych, należy odmówić przyznania pomocy, zaznaczając w karcie weryfikacji odpowiedź „**NIE**”.

Punkt 5. Kosztorys zawiera poprawnie wyliczoną wartość kosztorysową

Gdy kosztorys uznany została za poprawny, to również uznajemy że poprawnie wyliczona została wartość kosztorysowa.

Jeżeli kosztorys nie został uznany za poprawny, to po sprawdzeniu cen jednostkowych oraz dokonaniu korekty cen nierynkowych (lub uzyskaniu wyjaśnień, że przedstawione w kosztorysie ceny nie są zawyżone) następuje doprowadzenie tego kosztorysu do poprawności. W poprawionym kosztorysie uznajemy, że zawiera on poprawnie wyliczoną wartość kosztorysową.

Jeżeli kosztorys zawiera poprawnie wyliczoną wartość kosztorysową (bez zawyżonych lub zaniżonych wskaźników oraz bez błędów rachunkowych), należy zaznaczyć odpowiedź „**TAK**”.

Odpowiedź „**DO UZP**” należy zaznaczyć, gdy nie są spełnione powyższe wymagania (kosztorys zawiera błędy rachunkowe, został wykonany złą metodą itp.).

Punkt 6. Koszty kwalifikowalne zostały poprawnie określone i wydzielone

Należy sprawdzić poprawność wydzielenia kosztów kwalifikowalnych w robotach budowlanych. Przy weryfikacji kosztów kwalifikowalnych w pierwszej kolejności należy sprawdzić, czy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy wydzielił roboty budowlane związane wyłącznie z celami operacji, które mogą być kosztem kwalifikowalnym.

W ramach operacji objętych PROW 2014-2020 nie ma możliwości zaliczenia do kosztów kwalifikowalnych zakupu używanych materiałów budowlanych (np. pochodzących z rozbiórki innego obiektu budowlanego), gdyż pomoc nie obejmuje m.in. kosztów zakupu rzeczy² używanych.

Pojęcie „*materiały budowlane*” określa materiały (wyroby) stosowane do realizacji nowych obiektów budowlanych i do robót remontowych. Właściwości materiałów budowlanych powinny spełniać wymagania zawarte w odpowiednich normach i aprobaty technicznych. Zgodnie z art. 2 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych* (Dz.U. z 2021 r. poz. 1213), *ilekroć w ustawie jest mowa o: wyrobie budowlanym – należy przez to rozumieć wyrób budowlany, o którym mowa w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Nr 305/2011*. Natomiast zgodnie z art. 2 pkt 1 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EEG (tekst mający znaczenie dla EOG)* (Dz. Urz. UE.L 88 z 04.04.2011, str. 5, z późn. zm.), „*wyrób budowlany*” oznacza: *każdy wyrób lub zestaw wyprodukowany i wprowadzony do obrotu w celu trwałego wbudowania w obiektach budowlanych lub ich częściach, którego właściwości wpływają na właściwości użytkowe obiektów budowlanych w stosunku do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych*. Zatem każdy bezpostaciowy materiał (np. taki jak: asfalt, żywica syntetyczna, cement, wapno, gips, kruszywo, mieszanka betonowa) lub ukształtowany produkt (np. stal zbrojeniowa, drewno budowlane, ceramika, wyroby z zaczynów zapraw i betonów lub wyroby ze szkła, a także betonu komórkowego), który będzie wykorzystany do trwałego wbudowania w obiektach budowlanych może być wyrobem budowlanym, o ile posiada regulowaną tym rozporządzeniem, deklarację właściwości użytkowych (unijną lub krajową). Odstępstwa od ww. obowiązku sporządzania deklaracji właściwości użytkowych opisuje art. 5 ww. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego.

Wydzielenie kosztów kwalifikowalnych może się odbywać w kosztorysie lub w inny sposób.

W przypadku kosztorysów szczegółowych należy sprawdzać, czy z kosztu robót budowlanych poprawnie wydzielono niekwalifikowalne składniki robót (np. samodzielnie wykonane roboty budowlane, zakup używanych materiałów budowlanych).

² Rzeczą w sensie prawnym i ekonomicznym jest przedmiot materialny (obiekt przyrody w stanie pierwotnym lub przetworzonym) na tyle wyodrębniony, że może stanowić dobro samoistne w stosunkach społeczno-gospodarczych (w obrocie). Rzeczy dzielą się na ruchomości i nieruchomości.

Przykładowo, gdy kosztem kwalifikowalnym wykonania robót budowlanych jest jedynie zakup materiałów, to do wniosku, oprócz kosztorysu szczegółowego, powinno być załączone zestawienie materiałów budowlanych wykonane na podstawie wskaźników zużycia materiałów w robotach budowlanych wyliczonych z pozycji kosztorysu. W takim przypadku istnieje możliwość sprawdzenia cen materiałów budowlanych występujących w zestawieniu materiałów na podstawie danych zamieszczonych w dostępnej w Agencji bazie cenowej. W bazie tej występują dwa podkatalogi: „materiały z notowań” oraz „materiały producentów”.

W przypadku, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie stosował materiałów konkretnego producenta lub gdy w podkatalogu „materiały producentów” brak danego materiału, to należy pobierać ceny materiałów z podkatalogu „materiały z notowań”. Koszt materiałów należy pobrać w cenach nabycia, to znaczy jako cenę średnią z kosztami zakupu.

Przykład określania wysokości kosztów kwalifikowalnych.

Jako przykład podaje się sposób obliczania kosztów kwalifikowalnych w przypadku inwestycji związanych częściowo z celami operacji, a częściowo służących jedynie podmiotowi ubiegającemu się o przyznanie pomocy (np. remont połączony z modernizacją budynku przechowalni z wydzieleniem pomieszczeń administracyjno-mieszkalnych, w którym modernizowany będzie dach).

W takim przypadku ważne jest określenie tych robót budowlanych, które związane są wyłącznie z celami operacji.

Koszty wykonywania elementów służących części mieszkalnej dla podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy nie mogą być kosztem kwalifikowalnym. Koszty wykonania elementów inwestycji takich jak: dach, elewacja, instalacje, ściany, mogą być uznane za koszty kwalifikowalne operacji jedynie w części dotyczącej przechowalni i powinny być liczone proporcjonalnie do powierzchni przeznaczonej na prowadzenie działalności związanej wyłącznie z operacją (przelicznikiem).

Podstawą określenia kosztów kwalifikowalnych w takim przypadku jest współczynnik rozdziału kosztów, będący stosunkiem powierzchni przeznaczonej na prowadzenie działalności związanej wyłącznie z operacją do całkowitej powierzchni użytkowej obiektu, w którym wykonywane będą roboty budowlane.

Całkowitą powierzchnię użytkową obiektu oblicza się jako sumę powierzchni użytkowej przeznaczonej na prowadzenie działalności związanej z operacją, powierzchni wspólnej i powierzchni użytkowej dla własnych potrzeb podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy. Powierzchnie użytkowe powinien określić projektant i powinny one wynikać z dokumentacji projektowej.

Wzór na określenie kosztów kwalifikowalnych przedstawiono poniżej:

$$K_{kw} = \frac{K_{rb} \times F_{rol}}{F_c}$$

gdzie:

K_{kw} – koszt kwalifikowalny robót elementów wspólnych (np. dachu);

K_{rb} – koszty wykonania wszystkich robót związanych jedynie częściowo z celami operacji (koszt całego dachu);

F_{rol} – powierzchnia użytkowa przeznaczona na prowadzenie wyłącznie działalności związanej z operacją;

F_c – całkowita powierzchnia użytkowa obiektu.

Kosztem kwalifikowalnym w opisanym powyżej przypadku może być suma kosztów robót związanych wyłącznie z celami operacji, a obliczonych proporcjonalnie z powierzchni użytkowych.

Odpowiedź „**TAK**” należy zaznaczyć, gdy podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy w sposób poprawny i czytelny dokonał podziału na koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne.

Odpowiedź „**DO UZP**” należy zaznaczyć, gdy występuje potrzeba poprawy sposobu podziału kosztów, stwierdzone zostały niezgodności w określaniu kosztów kwalifikowalnych lub występuje potrzeba zwrócenia się do podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o dodatkowe wyjaśnienia dotyczące podziału na koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne.

Punkt 7. Kosztorys inwestorski jest zgodny rzeczowo i finansowo z Zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji.

Należy sprawdzić, czy informacje znajdujące się w kosztorysie oraz w *Zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji* w zakresie kosztów kwalifikowalnych robót budowlanych są porównywalne, tj. takie same pozycje występują w *Zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji* oraz w kosztorysie lub elementy scalone kosztorysu odpowiadają pozycjom w *Zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji*.

Zgodność można sprawdzić poprzez porównanie grup kosztów, np. po dodaniu kilku pozycji w kosztorysie itp. Grupą pozycji oznaczoną w zestawieniu rzeczowo-finansowym może być np. wykonaniu instalacji urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z energii promieniowania słonecznego o mocy 4,9 kWp. Elementami składającymi się na budowę przechowalni są pozycje zestawienia. Zadaniem/robotą oznaczonym w Zestawieniu rzeczowo-finansowym, jako pozycja mogą być elementy scalone, w tym przypadku takie jak: montaż urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej z promieniowania słonecznego o mocy 245Wp/szt., montaż inwertera (przetwornicy), wykonanie instalacji po stronie stałonapięciowej DC systemu fotowoltaicznego, wykonanie okablowania strony AC systemu fotowoltaicznego z doprowadzeniem kabli do miejsca przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, itd. lub też zakup materiałów wg zestawienia materiałów z kosztorysu inwestorskiego: 20 szt. modułów polikrystalicznych o mocy 245 Wp każdy wraz z z elementami niezbędnymi do montażu, inwertera wraz z materiałami montażowymi, materiałów do wykonania instalacji po stronie stałonapięciowej DC itd., jeżeli Wnioskodawca będzie realizował roboty budowlane „systemem gospodarczym”.

Należy sprawdzić, czy poszczególne pozycje tabeli elementów scalonych w kosztorysie będą takie same jak pozycje w *Zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji* (np. poprzez przeniesienie pozycji elementów scalonych do *Zestawienia rzeczowo-finansowego operacji*). Należy sprawdzić, czy elementy scalone zostały tak przygotowane, by jako pozycje w zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji były w formie elementów łatwych do zlecenia, wykonania, sprawdzenia oraz rozliczenia budowy w oparciu o nie. Elementem scalonym może być wykonanie całego obiektu.

Jeżeli występuje zgodność kosztorysu inwestorskiego z zestawieniem rzeczowo-finansowym, należy zaznaczyć odpowiedź „**TAK**”.

Odpowiedź „**DO UZP**” należy wpisać, gdy brak jest zgodności, niepoprawnie określono podział na elementy scalone oraz pozycje w *Zestawieniu rzeczowo-finansowym operacji*, występują błędy rachunkowe (różniące się koszty w obydwu dokumentach) i występuje potrzeba zwrócenia się do podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy o dokonanie stosownych poprawek.

WSTĘPNY WYNIK WERYFIKACJI KOMPLETNOŚCI I POPRAWNOŚCI WNIOSKU O PRYZNANIE POMOCY, ORAZ OCENY KOSZTORYSOWEJ ROBÓT BUDOWLANYCH

Należy zaznaczyć odpowiedź „TAK” tylko w jednej z pozycji: 1 albo 2, albo 3.

W punkcie „1. Wniosek o przyznanie pomocy kwalifikuje się do odmowy przyznania pomocy” należy zaznaczyć „TAK”, jeżeli na podstawie dotychczasowej weryfikacji stwierdzono, że wniosek nie jest zgodny z zasadami udzielania pomocy w ramach ocenianego działania PROW 2014-2020.

W punkcie „2. Wniosek o przyznanie pomocy wymaga uzupełnienia” należy zaznaczyć „TAK”, jeżeli na podstawie dotychczasowej weryfikacji stwierdzono konieczność uzupełnienia, poprawienia lub złożenia wyjaśnień do wniosku (jeżeli w którejkolwiek pozycji punktu **I ZAŁĄCZNIKI DOTYCZĄCE OPERACJI** i **II OCENA MERYTORYCZA KOSZTORYSU** części B3 zaznaczono „DO UZP”).

W punkcie „3. Wniosek o przyznanie pomocy jest kompletny i poprawny, spełnia kryteria oceny kosztorysowej” należy zaznaczyć „TAK”, jeżeli na podstawie dotychczasowej weryfikacji stwierdzono, że wniosek jest zgodny z zasadami udzielania pomocy w ramach ocenianego działania PROW 2014-2020 oraz wniosek nie wymaga uzupełnień/poprawek (jeżeli w punkcie **I ZAŁĄCZNIKI DOTYCZĄCE OPERACJI** i **II OCENA MERYTORYCZA KOSZTORYSU** części B3 udzielono odpowiedzi „TAK” lub „N/D”).